ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 119 (8027)
МАЙН 22
ВТОРНИК
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

МАЛ АДУУЛАГША

...эл мори унаһан, ута гэгшын ...ртай, мүртөө буу үргэлһэн, ...ооһон нохой дахуулһан хүнтэй ...сайжа байха үедэшье, үдэрэй ...а халуунда, үдэшын боро ха-...шаһье һүрэг малай дэргэдэ зол-...та. Энэмнай зондоо хүндэтэй, ...ехэтэй, артелиин мал адуулаг-...жэ алдаршанхай хүн гээшэ.

...хөөрөөшье тэрэнэй хэжэ бай-...ажалһаа, эрэлхэг зориһоонь, ...сосоһоонь боложо, үнеэдэй һүн ...э, хонидой нооһон хүбхынэ ха ...адуу малай арьбан өөхэ дар-...а ха юм. Аша туһатай, ажалта ...р иимэ хүниие магтангүй, он-...зниие магталтайб?!

...мэ магтаалтай малшадай нэгэн ...гын аймагай Молотовой нэ-...этэ колхоздо хүдэлдэг. Тэрээ-... харахадатнай һалхи наранда ...а хүрин улаан хүдэр шарайтай ...һон, хүнэй дурые татамаар да-...зантай, хөөрэлдэхэдэтнай олон ...е шашадаггүй хүн байха. Ажал ...э абажа хараа һаа, Евсей Его-... Акинфеев тон ехэ абьяастай, ...ии үүсхэлтэй юм. Зундаа бэл-...шие зүбөөр ашаглахын түлөө ... бүхы хүсөөрөө тэмсэдэг. Юуб ...э, энэ колхоздо бэлшээри ехэ ...аг юм. Тиимэһээ үнеэдээ саг ...жэ үзүүр ногоондо адуулхын ... ехэ шадабари, оролдосо хэ-... бшуу. Иимэ шадабари, хүсэл ... тэрээндэ бии.

...э хадаа үнэгэнэй харанхыһаа ...ээд, үдэрэй халуун болотор та-...зарта малаа адуулаад, эгээл ...а халуун болоходо нуурай эрье ...р һөөг модоной һүүдэрээр эдеэ-...дэг. Үдэшын һэрюунһээ хахад ... болотор тооной һөөргэнь тал-...даг. Үнеэд дуратайл сагтаа сэ-...һа ууха аргатай байдаг.

...н зунай бэлшээриин үедэ, ...гаяа үдэрэй халуунда гү, али ... бороотой үдэр үнеэдые һараб-...юро оруулжа, ногоон тэжээл ...дэ һү шэмэнь дээшэлдэг гэжэ ...фермын хүдэлмэришэд бүри нё-...о ойлгожо абаа. Түрүүшын ...үүдтэ забхаг, бороотой үдэр-...тэ үнеэдэй һү шэмэ хараа бай-...ига болодог һэн. Мүнөө тиихээ ... Фермын үнеэдтэ бэлшээриин ... эдюулэгдэхэ тусхай тарилга ...нэ. Тэндэнь овёс болон кукуру-...ригдадаг. Үнеэдтэ нэмэлтэ но-... тэжээл үгэхэ хүдэлмэридэ мал ...лагша эдэбхитэйгээр хабаадал-... юм.

...сей Егоровичын оролдосото ... фермын һаалишадай һааһан ...р сэгнэгдэнэ. Нёдондо энэ фер-...ид һү һаалгаар республика до-...түрүүлжэ гараа һэн. Мүнөөшье ... зэргэдэ ябана. Энэ жэлэй үн-...н 7 һарын туршада нүхэр ...феевэй адуулдаг нютагай үүл-... үнеэн бүриһөө дунда зэргээр ...литр һүн һаагдаба. Тус гүүртын ...и түрүү һаалишадынь, жэшээл-... һаалишан Евдокия Черных ...гагдаһан үнеэн бүриһөөн үдэр-...ахад пүүд һү һаадаг болонхой.

...мэ шадабари ехэтэй, оролдосо-...мал адуулагшад колхоз, совхоз ...дэ тооной олдохо. Сэлэнгын ...гай Карл Марксын нэрэмжэтэ ...зой үүлтэртэ үнеэдые арба га-...жэлдэ Цырендоржо Самбуев ...на. Эрхим һайн ажалайнгаа ... Цырендоржи хүдөө ажахын ...союзна выставкэдэ хабаадаһан, ... дахин үнэтэ шанда хүртэһэн ... юм. Иволгын аймагай Мален-... нэрэмжэтэ колхозой һаалиин ...гүүртын мал адуулагша Влади-... Николаевич Егоров, Прибай-...ска аймагай Хрущевой нэрэм-жэтэ колхозой һаалиин № 2 гүүртын мал адуулагша Федор Савельевич Чумаков, Кяхтын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой № 2 МТФ-эйн мал адуулагша Мункожап Тугутов болон бусад малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын хойноһоо эршэмтэйгээр тэмсэнэ.

Зүгөөр, эдэ түрүү, шадабари ехэтэй малшадай баян дүй дүршэл наринаар согсологдоногүй, тэдэнэй мэргэжэлые олоной шадабари болгохын хойноһоо өөдтэй оролдолго гаргагданагүй. Зарим газарта мал адуулагшын үүргэ тоогдодоггүй, энэ харюусалгата хүдэлмэридэ дайралдаһан лэ хүниие табижархидаг байха юм. Энэ юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, нэн түрүүн мал адуулагшадай дунда коммунистнууд болон комсомолецууд үсөөн байна. Республика дотор мал адуулагшадаар оройдоол 154 коммунистнууд, 387 комсомолецууд хүдэлмэрилнэ. Прибайкальска болон Хориин аймагуудай мал адуулагшадай дунда нэгэшье коммунист байхагүй. Кяхтын, Баунтын аймагуудта мал адуулагшаар оройдоол нэгэ нэгэ коммунист хүдэлмэрилдэг байха юм.

Мал адуулагшын харюусалгата үүргые тоодоггүй баримтанууд үшөө юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, энэ ажалда бэшэ тээ ябажа бираагүй, журам муутай гү, али үбшэн эрэмдэг хүнүүдые заримдаа табидаг байна бшуу. Энэ тон буруу. Юуб гэхэдэ, малые зүбөөр бэлшээн таргалуулхын түлөө, тэрэниие али олон аюулһаа абархын түлөө дүй дүршэлһөө гадна, эрэлхэг зориг, хүсэ шадабари, һүбэлгэн ухаан хэрэгтэй ха юм.

Урин дулаан боложо, ургы сэсэг задаржа, шулбы ногоон бултайжа, зунай бэлшээриин үе ерэжэ байнхай. Эгээл энэ үедэ колхоз болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, зоотехнигүүд болон ветеринарнууд эрхим малшадтаяа зүбшэжэ, зунайнгаа бэлшээриие хубааха, адуу малаа илгажа, тусхай гүүртэ отара эмхидхэхэ зэргэтэй. Нэн түрүүн гүрэндэ тушаагдаха малдаа уһалууритай һайн бэлшээри хараалха шухала. Мүн һаалиин гүүртэнүүд уһа, голдо дүтэ, ногоон конвейертэ гэжэ таригдаһан полиһоо холо бэшэ газарта зуһабал һайн. Тиин малаа бэлшээридэ гаргахынгаа урда бултыень шэгнэхэ, ветеринарнууд тэдэниие наринаар шалгажа үзөөд, үбшэ хабшанһаа һэргылхэ хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэхэ зэргэтэй. Эдэ бүгэдые түргэн болзорго, һайн шанартайгаар колхоз, совхоз бүхэндэ бэелүүлхэдэнь малшад эдэбхитэйгээр хабаадалсаха уялгатай.

Үүлтэртэ үнеэдые адуулагшад бүри ехэ үүргэтэй. Юуб гэхэдэ, бэлшээриин үедэ энэ май һараһаа эхилжэ, үүлтэртэ үнеэдһээ пүүд, нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө хахад пүүд һү үдэр бүри һааха гэһэн уялга республикымнай хүдөө ажахын түрүүшүүл абаһан байна. Һаалишадай абаһан уялгаяа дүүргэхэ хэрэгтэнь мал адуулагшад гол түлэб туһалха болоно.

Нүхэд мал адуулагшад! Зунай бэлшээриин үедэ хаража байгаа малайнгаа шэгнүүрые үдэр бүри шадаал һаа ехээр нэмээхын түлөө оролдое! Үнеэдээ үзүүр ногоондо үдэр һүнигүй адуулжа, һү ехэтэй болгохын түлөө тэмсэе. Оронойнгоо түрүү малшадай дүй дүршэлые шудалжа, эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуулая!

СССР-эй ба Франциин Правительственна делегацинуудай хоорондо болоһон хэлсээн

...йн 19-дэ Кремль соо СССР-эй ...стрнүүдэй Соведэй Түрүүлэг-... А. Булганин, СССР-эй Вер-... Соведэй Президиумэй Гэшүүн ... Хрущев, СССР-эй Министр-...эй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэ-... Орлогшо, СССР-эй Гадаадын ...үүдэй Министр В. М. Молотов ...д Французска Республикын ...стрнүүдэй Соведэй Түрүүлэг-...и Моллетэй, Гадаадын Хэрэ-...эй Министр К. Пинотой түгэс-... уулзалга хэбэ. Советскэ ба французска талаһаа советнигүүд, экспертнүүд байлсаба.

СССР-эй ба Французска Республикын Правительственна делегацинуудай хоорондо болоһон хэлсээн тушаа түгэсхэлэй мэдүүлгэ энэ уулзалгын үедэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. Хани ёһоной ба бэе бэеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрһэн зүбшэн хэлсэлгын эсэстэ хамтын мэдүүлгэ һайшаагдан абтаба. Тэрэнэйнь текст хэблэлдэ тунхаглагдаха байна.

ВЛКСМ-эй Центральна Комитедтэ

Электростанцинуудай, металлургическа, химическэ, нефть болбосоруулдаг ба машина бүтээдэг заводуудай, руднигуудай, нүүрһэнэй шахтануудай, түмэр замуудай, хабсаргагдамал түмэр бетон үйлэдбэрилэн гаргадаг предприятинуудай барилгада оронойнгоо зүүн зүгэй ба хойтохи районуудта, Донбасста ажаллахын тула 1956—1957 онуудай турша дотор өөһэдынгөө дундаһаа 400—500 мянган хүбүүд, басагадые шэлэн абажа эльгээгыт гэһэн уряатайгаар Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет комсомольско организацинуудта, эрэгтэй ба эмэгтэй комсомолецуудта, бүхы советскэ залуушуулда хандаһан байна. Манай орондо айхабтар шухала удхашанартай эдэ барилганууд ба предприятинуудые саг үргэлжэ ажаллаха хүдэлмэришэдөөр хангахада, арадай ажахые улам хүсэтэйгээр хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ ябадалда энэнь ехэ туһа нэмэри болохол.

Бүхы комсомольско организацинуудта, эрэгтэй ба эмэгтэй комсомолецуудта, бүхы советскэ залуушуулда зорюулжа, КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гаргаһан уряатай дашарамдуулан, комсомольско организацинуудай хэхэ хүдэлмэри тухай тогтоол ВЛКСМ-эй ЦК баталан абаба.

КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гаргаһан уряа комсомолдо үгтэһэн харюусалгатай даалгабари гээшэ, бүхы советскэ залуушуулай шухала патриотическа хэрэг мүн гэжэ ВЛКСМ-эй ЦК тоолоно.

Комсомольско организацинууд предприятинууд, барилганууд дээрэ, эмхи зургаануудаар, дунда һургуулинуудта энэ хандалгые уншалга эмхидхэхэ, комсомолецууд ба залуушуулай хабаадалгатай суглаа, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ зэргэтэй гэжэ һайшаан дурадхагдана. Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй, Министрнүүдэй Соведэй гаргаһан уряае комсомолецууд ба залуушуулай хэр зэргээр дэмжэжэ байһан тухай, зургаадахи табанжэлэй турша дотор оронойнгоо зүүн зүгэй ба хойтохи районуудые хүгжөөхэ, ашаглаха тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдые тайлбарилан хэлэһэн материалнууые, Сибирьтэ, хойто зүгтэ, Дальна Востогто ба Донбасста шэн габьяатайгаар ажаллажа байһан советскэ патриодууд тухай залуушуулай газетэнүүд дэлгэрэнгыгээр бэшэжэ байха ёһотой. Энэ талаар радиое, киное, нэбтэрүүлгын хүдэлмэри ябуулха бусад аргануудые үргэнөөр хэрэглэхэ шухала.

Шэнэ газарта ерээд байхадаа хайшан гэжэ ажаллаха, ажаһууха тухай, тэдээндэ тусгаар тогтоогдоһон хүнгэлэлтэнүүд тухай, ямар бэрхэшээлнүүд тохёолдохоб, тэдэниие хайшан гэжэ зайсуулхаб гэжэ комсомольско организацинууд хүбүүд, басагадта хөөрэжэ үгэхэ уялгатай.

Оронойнгоо зүүн зүгэй ба хойтохи районуудта, мүн тэрэшэлэн Донбасста ошожо ажаллахаар эльгээгыт гэһэн гуйлтатайгаар комсомолецууд ба залуушуул комсомольско комитедүүдтэ мүнөө үедэ олоороо хандана. Энээниие хараадаа абаха зуураа, шэнэ барилгануудта эльгээгдэхэ залуушуулые тон наринаар шэлэжэ абахыень комсомолой райкомуудта, горкомуудта, обкомуудта, крайкомуудта, союзна республикануудай ЛКСМ-эй ЦК-нүүдтэ ВЛКСМ-эй ЦК даалгана. Парти, Правительствын үгэһэн даалгабариие нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ шадамаар шэн зоригтой хүбүүд, басагадые комсомол өөрынгөө дундаһаа шэлэн абажа эльгээхэ зэргэтэй, шэлэн абажа шадахашье байна.

Промышленна предприятинуудта ба эмхи зургаануудта ажаллагшадай дундаһаа, армиһаа табигдаһан сэрэгшэдһээ, элдэб һургуулинуудые дүүргэһэн гү, али дүүргэжэ байһан хүбүүд, басагадай дундаһаа, мүн тэрэшэлэн штадай бага болоһонтой, үгышье һаа хүдэлмэриин хэмжээнэй хороогдоһонтой дашарамдуулан предприятинууд ба эмхи зургаануудһаа сүлөөлэгдэһэн хүнүүдэй дундаһаа, шэнэ барилгануудта һайн дураараа ошожо ажаллахамнай гэжэ мэдүүлгэ баригшад сооһоо оронойнгоо зүүн зүгэй ба хойтохи районуудта, Донбасста ажаллахын тула комсомолецууд ба залуушуулые гол түлэб шэлэжэ абаха ёһотой гэжэ һайшаан дурадхагдана.

Украинын, Казахстанай, Узбекистанай ЛКСМ-эй ЦК-нүүд, комсомолой Алтайн, Красноярска, Хабаровска, Приморска крайкомууд, Архангельска, Амурска, Бурят-Монголой, Молотовско, Мурманска, Магаданска, Иркутска, Камчатска, Кемеровскэ, Курганска, Новосибирскэ, Свердловскэ, Читын, Чкаловска, Омско, Челябинска, Тюменскэ, Тувинска ба Коми обкомуудта — предприятинуудай ба барилгануудай ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта, тэндэ ошожо ажаллахаар эльгээгдэһэн залуушуулые комсомольско ёһоной хани халуунаар угтан абахыень ВЛКСМ-эй ЦК дурадхана; шэнэ ерэһэн залуу хүдэлмэришэдые байлгаха гэр байранууд саг соогоо бэлэдхэгдэхэ зэргэтэй; тэдэнэй дунда политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулха, культурно-ажаһуудалай ба медицинскэ хангалгые һайжаруулха ёһотой. Столовонуудые, медицинскэ пунктнуудые эмхидхэхын тула саг дарыдань гэр байра үгэхэ, банинуудые, прачечнануудые барюулжа түхеэрхэ тухай, магазинуудые, ларегуудые нэмэжэ нээхэ, клубуудые, улаан булангуудые түхеэрхэ тухай анхаралаа табиха шухала. Шэнэ ерэһэн комсомолецууд ба залуу хүдэлмэришэдые ямар ажалда оруулнаб, хэр зэргэ хэрэглэнэб гэжэ шанга хиналта тогтоохо зэргэтэй.

Эрэгтэй ба эмэгтэй комсомолецууд, эдир хүбүүд басагад — манай Эхэ ороной залуу патриодууд Коммунистическэ партиин ба Советскэ правительствын гаргаһан уряае халуунаар дэмжэжэ, зүүн зүгэй ба хойтохи районуудта, мүн тэрэшэлэн Донбасста ошоод байхадаа эрэлхэг зоримгойгоор, согтой залитайгаар хүдэлмэрилхэ, өөһэдынгөө шэн габьяата ажалаар Ленинскэ комсомолой дайшалхы хэрэгүүдые арьбадхан нэмээхэ бээзэ гэжэ ВЛКСМ-эй Центральна Комитет батаар найдана.

Мал адуулагша Мункожап Тугутов

Һаяхан болотор Кяхтын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой Харанхын һүнэй-товарна фермэ аймаг соогоо гээгдэнги фермэнүүдэй нэгэниинь байһан юм.

Мүнөө жэлдэ малай харууһалга, эдеэлүүлгые һаалишадай зүбөөр эмхидхэжэ шадаһанай ашаар энэ фермэ аймагай түрүү фермэнүүдэй зэргэдэ гараа. Ажахын долоон һарын туршада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 512 литр һүн һаагдаһан байна.

Малшадай иимэ амжалта туйлаха хэрэгтэ тус фермын мал адуулагша Мункожап Тугутов ехэхэн оролдолго гаргажа туһалаа.

Нүхэр Тугутов энэ жэлдэ һаалишадтайгаа хамта үнеэн бүриһөө 1400 литр һү абахын түлөө тэмсэжэ байна. Д. Болхоев.

Үүлтэр һайнтай хонидтой болоо

Бичурын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой хонид үсөөншье һаа, барагсаан нарин ба нарибтар нооһотой хонид юм. Һүүлэй арбаад жэл соо эндэ хонидой үүлтэр һайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ, хуушанай шэрүүн нооһотой хонид үгы тооной болоо. Энэ колхоздо мүнөө хамта 2 мянга гаран толгой нарин ба нарибтар нооһотой эхэ хонид тоологдоно. Үнгэрэгшэ жэлдэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 3,3 килограмм нооһон хайшалагдаа һэн. Тиигэжэ хони үсхэбэрилгэһөө хамтадаа 360 мянган түхэригэй олзо доход ороһон байха юм.

Энэ жэлдэ хонидһоо бүри ехэ нооһо хайшалха зорилгоор эндэхи хонишод үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үедэ бүхы оролдосоо гарган ажаллажа, хонидоо гарзагүйгөөр, хүсэ шадал һайнтайгаар ондо оруулаа. Колхозой хонишод мүнөө жэлдэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 4 килограмм нооһо, 100 эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга абаха социалистическэ уялгатай. Мүнөө колхозой хонид барагсаан хурьгалжа, олонхи хонишод, жэшээлхэдэ, нүхэд Шурыгина, Николаева гэгшэд 100 эхэ хонин бүриһөө 112 хүрэтэр хурьга абаба.

Ц.-Д. Шагжиев.

450 хонинһоо 465 хурьга абаа

Павел Соколов республикын эрхим хонишодой нэгэн гэжэ тоологдодог. Павел Петрович Сэлэнгын аймагай 18 партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо ахалагша хонишоноор 15-дахи жэлээ хүдэлмэрилжэ байна. Эдэ жэлнүүдтэ өөрынгөө баян дүй дүршэлдэ нүхэр Соколов олон хонишодые һургаа. Мэргэжэлтэдтэй хамта тэрэ хонидой үүлтэр һайжаруулха талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хээ юм. Тэрэнэй хаража байдаг хонид мүнөө нарин ба нарибтар нооһотой болоо.

— Үбэлэйшье, зунайшье сагта хонидые һайнаар адуулаад, саг сагтань таһалдуулангүйгөөр уһалаад, эдеэлүүлээд байгаал хадаа хурьгадые олоор абахаш, нооһо ехээр хайшалхаш,—гэжэ Павел Петрович ходо хэлэдэг.

Партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон түрүү хонишон үнгэрэгшэ үбэл, хабарай сагта абаһан хурьгадаа һайнаар түлжүүлхын, хонидойнгоо нооһо һайнаар ургуулхын түлөө бүхы оролдосоо гарган ажаллажа байнхай. Мүнөө отарынгаа 450 эхэ хонинһоо 465 хурьга абаад, нэгэшье гарзагүйгөөр түлжүүлжэ байна.

А. Хилтухинов.

Тарилгые унжагайруулна

☆ ☆

Зэдын аймагай Цагаан-Усанай МТС-эй харьяата колхозууд тарилгые унжагайруулжа байна

☆ ☆ ☆

Энэ жэлдэ унжагай ута хабар болоо гээд, Зэдын аймагай зарим колхозууд тарилгые болошогүйгөөр удааруулна. Мүн зарим хүтэлбэрилэгшэд, тэрэ тоодо мэргэжэлтэд, нютагай эрхэ байдалые хараадаа абанабди гэхэшүү шалтаг урдаа баряад, өөһэдынгөө эмхигүй муу хүдэлмэриие элдэб эсээр зүбтүүлхэеэ һанана.

Жэшээнь Цагаан-Усанай МТС-эй харьяата колхозууд энэ жэлдэ тарилгые унжагай нобшоор үнгэргэжэ байна. Тус МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд, илангаяа главна агроном нүхэр Вашковец: «Манай эндэ эртын тарилга хэхэдээ яараһанай хэрэггүй» гээд, энэ шухала хүдэлмэриие оройтуулна. Мүнөө МТС-эй харьяата колхозууд эртын тарилгые—шэниисэ болон хара таряа тарилгые хахадлаашьедүй ябана. Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр М. А. Вампилов, партийна организациинь секретарь Цыбикжапов) түсэбэйнгөө ёһоор 1300 гектарта тарилга хэхэ ёһотой аад, тэрэнэйнгээ оройдоо 500 гектарые таряад байна. 6-дахи тракторна бригада (бригадирынь нүхэр Доржиев) энэ колхоздо хүдэлдэг юм. Тарилгын эхилһэнһээ хойшо энэ бригадын олонхи трактористнууд үдэрэйнгөө нормые дүүргэнэгүй. Мүн энэ МТС-эй харьяата Дзержинскиин, Маленковой нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозууд эртын тарилгые унжагайруулһаар. Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхоз эртынгээ тарилгые оройдоо 25 процент дүүргээд байна. Энээнэй гол шалтагаан юуб гэхэдэ, колхозойхид тарилгые муу бэлэдхэлтэйгээр угтаа. Саг үшөө эртэ гэһээр байтарынь, эгээн таарамжатай саг үнгэржэ байна. Тарилгые шанартайгаар, саг соонь үнгэргэхые эндэ оролдоногүй.

Маленковой нэрэмжэтэ колхоз эртын тарилгые хахадлаа нэрэтэйшье һаа, зарим газартаа июниин 5 болотор унжагайруулхаар хараална. Эндэ хүдэлмэрилдэг Цаган-Усанай МТС-эй тракторна бригадын тракторнууд дүүрэн хүсөөрөө ашаглагданагүй, ходо һаатана. Тракторист бүхэн үдэрэйнгөө нормые дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ аргатай байбашье, хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Олон тракторнууд хэдэн часаар зогсоно. Теэд, заримыень поли дээрэ түргэн заһабарилхын түлөө хэмжээ абтанагүй. МТС-эй главна инженер Шишкин поли дээгүүр үсөөн ябана.

Цагаан-Усанай МТС машина техникээр хүсэд хангагданхай. Һаяханшье 17 сеялкэ абаһан байна. Тиибэшье, МТС-эйхид тэрэ машина техникые бүтээсэтэйгээр ашаглажа, тарилгаяа эрид хурданаар дүүргэхын түлөө оролдоногүй. Кукурузые һайн шанартайгаар саг болзор соонь тариха тушаа колхознигуудай болон механизаторнуудай дунда ойлгуулламжын, ниитэ-политическэ хүдэлмэри тон һулаар ябуулагдана. Тарилгын үедэ агитационно-ойлгуулламжын хүдэлмэриие шууд һайжаруулхын орондо колхозуудай партийна эхин организацинууд лекци, хөөрэлдөөнүүдые үсөөн үнгэргэнэ. Партин айкомой инструкторска группа партийна эхин организацинуудта туһаламжа һайнаар үзүүлнэгүй. Механизатор болон колхознигуудай дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр эмхидхэгдээгүй, энээнэй эсэстэ ажалай бүтээсэ бирагүй.

Кукурузын тарилгые эрхим болзорто агротехническэ һайн шанартайгаар, имагтал квадратно-гнездовой аргаар тариха шухала байһаниинь хэндэшье мэдээжэ. Партиин Зэдын айком, тэрэнэй нэгэдэхи секретарь нүхэр Жёлтый, аймсоведэй гүйсэдком, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Борисов кукурузын тарилгые квадратно-гнездовой аргаар хэхыень Цагаан-Усанай МТС-эй, харьяата колхозуудайнь хүтэлбэрилэгшэдһөө шанга эрилтэ хэнэгүй.

Ц. Дамбиев.

Партийна организацинууд социалистическэ мүрысөө яажа хүтэлбэрилнэб

☆

Экскурсида ошогшын тэмдэглэл

☆ ☆

Рязанска областиин ба Ставропольско хизаарай партийна организацинууд социалистическэ мүрысөө эмхидхэлгээр баян дүй дүршэлтэй болонхой. Мүрысөөндэ хабаадагша бүхэн хүдөө ажахые эрид дэбжээхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэдэг, үйлэдбэридөө шэнэ юумэ нэбтэрүүлхын, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын түлөө ехээр оролдодог байна. Колхознигууд, совхозууд болон МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд мэргэжэл мэргэжэлээрээ мүрысэнэ, жэшээнь, һаалишад һаалишадтаяа, тугалшад тугалшадтаяа, мал адуулагшад мал адуулагшадтаяа гэхэ мэтэ. Мүрысэгшэд уялга абахадаа бүхы арга боломжонуудаа хаража үзэдэг, колхозууд, совхозууд болон МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэй зүбшэн хэлсэдэг байна. Мүн колхозуудай түрүүлэгшэнэр, совхозууд болон МТС-үүдэй директорнүүд эмхидхэһэн мүрысөөнэйнгөө түлөө айхабтар ехэ харюусалгатайгаа мэдэжэ, энэ хэрэгтэ амжалта түйлахын түлөө али бүхы таараха хэмжээ абадаг байна. Мүрысөөндэ иимэ харюусалгатайгаар. хандахынь, мүн ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ партийна организаци эрилтэ хэдэг байна. Мүрысөө эмхидхэхэ гээшэ партийна организацинуудай хэрэг гэжэ энээнэй урда тээ колхозуудай түрүүлэгшэнэр, совхозууд болон МТС-үүдэй директорнүүд тоолодог байгаа. Мүнөө болоходо эдэнэр тэрэ һаналай бурууе ойлгожо өөһэдөө эмхидхэдэг болонхой.

МҮРЫСӨӨ ХҮТЭЛБЭРИЛХЭ ТУХАЙ

Саг сагые хараадаа абажа мүрысөө эмхидхээд, рязанайхид, ставрополинхид тэрэнээ тодорхойгоор, һайнаар хүтэлбэрилдэг. Рязанай һаалишад, мал адуулагшад жэл соогоо үнеэн бүриһөө 2600 килограмм һү һаахын түлөө тэмсэжэ байна. Теэд энэ дүн ехэ юрэнхы байгаа. Тиимэһээ үнгэрэгшэ зундаа үнеэн бүриһөө үдэр бүри пүүд һү һаахын түлөө тэмсэдэг болоо һэн. Энэ жэлдэ апрель һара соо—үнеэдые байрадань байлгажа һаадаг сагай дүүрэхэдэ—үнеэн бүриһөө 260 килограммһаа бага бэшэ һү һара бүри һаахын түлөө мүрысөөн дэлгэрүүлэгдэһэн байна. Мүрысөөе иигэжэ эмхидхэхэдэ хүдөө ажахын продуктнуудые абаха бүхы арга боломжо хүсэлөөр хараада абтадаг байна. Рязаниин бүри түрүү колхозуудташье мүнөө болотор түхэреэн жэл соо жэгдээр һү абадаг болождо шадаадүй. Жэл соогоо абадаг һүнэйнгөө дүрбэнэй гурбан хубиие зунай сагта, үбэлдөө дүрбэнэй нэгэ хубиие абана. Гэбэшье, эндэхи колхозууд үнеэдээ түхэреэн, жэл соо тугаллуулдаг болонхой. Хэрбээ үнеэдые зунайхидал дүтэрхыгөөр үбэлдөө эдеэлүүлээ һаа, зунайхидал адли ехэ һү үбэлдөө һаахаар гэжэ рязанайхид тоолоно. Олон колхозууд, совхозууд болон районууд һү абалга ехэдхэхэ энэ арга хэрэглэхын түлөө мүнөө тэмсэнэ. Үнэхөөрөөшье энэ арга хэрэглээ һаа жэл соогоо үнеэн бүриһөө 1000—1200 килограмм һү нэмэжэ абахаар байна.

Партийна организациин эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулһанай ашаар Рязанска областьдо һү ехээр абахын түлөө мүрысөөн үрэ ехэтэй байгаа. Обкомой, партиин райкомуудай хүдэлмэрилэгшэдтэй, тэрэшэлэн колхозуудай малшадтай хөөрэлдөөд байхадаа энээниие тодорхойлообди. Һү абалгын дүнгүүд энээниие мүн лэ элеэр гэршэлнэ, 1954 онтой сасуулхада 1955 ондо һү абалга 50 процентээр ехэ болоо.

Кадрнуудые шэлэн ололгоһоо эмхидхэлэй хүдэлмэри эхилһэн байгаа гэбэл: тон түрүүн мал адуулагшад, һаалишад, тугалшад болон һүнэй-товарна фермэнүүдые даагшанарые шэлэн олоһон байгаа.

Колхозуудай партийна организацинууд, правленинүүд богонихон саг соо фермэнүүдые эрхим хүнүүдээр бүридүүлһэн байна. Жэшээнь, Шиловско районой фермэнүүдтэ 108 коммунистнууд, 162 комсомолецууд, Ерахтурска райондо — 180 коммунистнууд, 412 комсомолецууд эльгээгдэһэн байгаа. Фермэнүүдые даагшадаар зоотехнигүүд болон ажалай һайн дүршэлтэй хүнүүд томилогдоо. Колхозуудай хүтэлбэрилэгшэнэрөөр тэрэшэлэн мэргэжэлтэд болон дүршэл ехэтэй хүнүүд һунгагдаһан байна.

Мүрысэгшэдтэ зохихо эрхэ нүхэсэл байгуулхын тулада партиин обком, райкомууд үдэр бүхэндэ ехэ хүдэлмэри ябуулна. Ниитын малажалые хүгжөөхэ шухала арга болохо тэжээлэй бата бэхи база эндэ байгуулагдаһан байна. Энэ хэрэгтэ кукуруза шиидхэхы үүргэтэй байгаа. Үнеэн бүхэндэ арбаад тонно силос, хэдэн центнер концентрат бэлдэгдээ, ногоон тэжээл ехээр эдюулдэг болоо юм.

Энээнтэй хамта фермэнүүдые механизацилгаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Тусгаар һайн гэрнүүдтэ улаан булангууд түхеэрэгдээ. Һаалишад, мал адуулагшад болон тугалшадые тусхай хубсаһаар хангаа. Эдэ бүгэдые хээд байхадаа социалистическэ уялгыень дүүргүүлхын тулада хүнүүдтэй хүдэлмэри ябуулха, хүдэлмэрилэгшэдые урмашуулха, мүрысөөнэй ябасые үргэнөөр харуулха шухала байгаа.

Малажалай хүдэлмэрилэгшэдтэ нэмэлтэ түлбэри үгэдэг гурим һү һаалга дээшэлүүлхэ хэрэгтэ айхабтар ехэ туһатай байгаа. Колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ хэмжээябуулга бэелүүлхэдээ тон наринаар хаража үзэдэг байна. Колхозой ниитын ажахые дэбжээхэ хэрэгтэ нэмэлтэ түлбэриин шухала нүхэсэл болодог байһыень хараадаа абаад, колхозуудай партийна организацинууд, правленинүүд энэ аргые олон янзаар хэрэглэдэг болоо. Энээнтэй хамта нэгэ иимэ жэшээ харуулмаар. Шиловско районой Калининай нэрэмжэтэ колхоз һү һаалгаар район, область соогоо нэгэдэхи һууряа алдаад, гээгдэжэ эхилһэн байгаа. Тус колхозой партийна организаци, правлени энэ хэрэг һайса хаража үзөөд, һү һаалгаар тохёолдоһон гээгдэлэй шалтагаание элирүүлһэн байгаа. Энэнь юуб гэхэдэ, үнеэдэй тэжээлэй рациондо минеральна тэжээл дутаһан, тиихэдэ, малшадта үгтэжэ байдаг нэмэлтэ түлбэринь бага байгаа. Тиимэһээ эдэ дутагдалнуудые усадхахада — эндэ үнеэдэй тэжээлдэ дабһа нэмээд, тэрэшэлэн малшадта нэмэлтэ түлбэриие ехэдхэһэнэй ашаар һү һаалга эрид дээшэлһэн юм. Иимэ жэшээнүүдые үшөө олоор харуулжа боломоор.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮНГҮҮДЫЕ ИИГЭЖЭ ГАРГАНА

Колхозуудай партийна организацинууд мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргаха, тэрэниие олонитэдэ харуулха хэрэгтэ ехэ анхаралаа хандуулдаг. Һүнэй-товарна болон шубуунай фермэнүүдтэ һаалишан, шубуушан бүхэнэй үдэр бүриин хүдэлмэриин дүнгүүд харуулагдана. Мүрысөөнэй дүнгүүдтэ зорюулһан зүблөөн декада соо гү, али неделидээ нэгэ болодог. Түрүү һаалишадта, түрүү шубуушадта бишыхан улаан туг, шан үгтэдэг, тэдэнэй нэрэ хүндэлэлэй доскада бэшэгдэдэг юм. Гахайн-товарна ба хониной фермэнүүдтэ ажалайнь дүнгүүд һара соогоо нэгэ гаргагдана. Һү һаалгаар, үндэгэ, мяха абалгаар дүнгүүд колхоздо, МТС-тэ, райондо, областьдо һарадаа нэгэ гаргагдана. Тэрэнь газетэнүүдтэ, листовконуудта тунхаглагдадаг. Дамжуулгын Улаан тугууд бии болгогдоо. Нэгэдэхи һууряа алдаһан районой гү, али колхозой түлөөлэгшэд өөһэдынгөө барижа байһан дамжуулгын Улаан туг илагшадтаа барюулдаг заншалтай. Улаан туг абаашажа барюулха делегациие райсоведэй гүйсэдком, КПСС-эй райкомууд—бюро дээрээ, колхоз — хамтынгаа сутлаан дээрээ олодог юм. Энэ делегаци, жэшээнь, түрүү районда Улаан тугаа дамжуулхаяа ошоходоо өөһэдынгөө гээгдэлэй шалтагаануудые тэндэ хэлэжэ үгэхэ ёһотой юм.

ТҮРҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛ ШАДАМАРААР ДЭЛГЭРҮҮЛНЭ

Рязандашье, Ставропольдошье түрүү дүй дүршэлые айхабтар һайн юумэн, тэрэниие үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ гээшэ хүтэлбэрилхы бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй нангин уялга гэжэ тоолодог байна. Үнэхөөрөөшье түрүү дүй дүршэлые, хүдэлмэриин шэнэ арганудые дэлгэрүүлээгүй һаа социалистическэ мүрысөөн үрэ багатай байха, олониитын үүсхэл, ухаалан зохёолго, бүгэдын шадабари болохогүй байна.

Ставропольско хизаарай Либкнехтовско районой Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гахайн-товарна фермынхид Свердловскэ областиин Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхоз ошожо үзөөд, тэндэхи гахайшадай дүй дүршэлые өөрынгөө фермэдэ нэбтэрүүлнэ. Шахагдажа байһан гахайнуудые амаралтын үдэр хооһоор байлгана. Иихэдэ ехээр эдеэлүүлжэ байһан үедэ сугларһан элдэб юумэнүүдһээ гахайн зосоохи сэбэрлэгдэнэ. Энээнэй һүүлээр ехээр эдеэлүүлхэдэ гахай түргэнөөр өөхэжэн таргалдаг байна. Энэ аргын үшөө нэгэ һайн юумэниинь юуб гэхэдэ, халаанай хүдэлмэришэд үсөөрүүлэгдэжэ, хүдэлмэриин хүсэн багаар хэрэглэгдэнэ.

Рязанска областиин Ново-Деревенскэ район һү һаалгаар ехэ гээгдэлтэй байжа, областёо хойшонь татадаг байгаа. Шиловско районой түрүү һаалишадай, мал адуулагшадай, тугалшадай делегаци энэ гээгдэһэн район эльгээгдэһэн байгаа. Энэ делегаци тус районой колхозуудай гээгдэлэй шалтагаануудые элирүүлхын тулада тэндэ недели болоһон юм. Энээнэй һүүлээр партиин Ново-Деревенскэ райкомой пленум дээрэ энэ делегаци өөһэдынгөө һанамжа хэлээ. Эндэхи районой колхозуудай гээгдэлээ усадхажа, һү һаалгаар түрүүшүүлэй зэргэдэ ороха хэрэгтэнь шиловскиинхидай дурадхал ехээр туһалһан юм.

ОЙЛГУУЛАМЖЫН ХҮДЭЛМЭРИ ҺАЙНААР ЯБУУЛНА

Рязаньда, Ставропольдо социалистическэ мүрысөөнэй ябаса тухай мэдээсэл һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Колхозуудай түрүүлэгшэнэр, парторганизациин секретарьнууд үглөө бүри үнгэрэгшэ үдэрэйнгөө һү һаалгын дүнгүүдые партиин райкомдо мэдээсэдэг заншалтай. Партиин райкомой секретарь партиин обкомой секретарьта саашань мэдээсэдэг юм. Иигэжэ үдэр бүхэнэй дүн обкомдо согсологдоод, үдэшэлэн районуудта мэдээсэгдэдэг. Үбэлдөө табан хоног бүри, зундаа үдэр бүри һү һаалга тухай мэдээсэл областной газетэдэ толилогдодог. Мүн иимэ мэдээсэлые районой газетэнүүд гаргадаг байна.

Энээнтэй хамта ойлгууламжын ехэ хүдэлмэри ябуулагдадаг. Рязаньда фермэнүүд болон таряанажалай бригадануудта улаан булангууд ойлгууламжын хүдэлмэриин гуламта болгогдонхой. Эдэнь ехэ һайнаар түхеэрэгдэнхэй. Зургаадахи табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ тэдэнэй бүхы хүдэлмэринь зорюулагданхай байна.

Ставропольско хизаарай Богословско МТС-эй тракторна бригадануудта политическэ хүдэлмэри мүн лэ иимээр эмхидхэгдэнхэй. Энэ хүдэлмэридэ багшанар, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, медицинскэ, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд хабаадуулагдана.

Рязанска областиин ба Ставропольско хизаарай колхозууд болон совхозуудта мүрысөө эмхидхэһэн дүй дүршэлынь ехэ һонирхолтой. Олониитын ухаалан зохёохы үүсхэл бадаруулха, ажахын шухала зорилгые шиидхэхэ хэрэгтэ мүрысөөн тон ехэ удхашанартай гэжэ энэ дүй дүршэл бидэниие һургана. Һүүлэй үедэ Бичурын районой колхозууд болон МТС-үүд КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалга зүбшэн хэлсээд, уялга абаһан байна. Рязанска областиин колхозуудай жэшээгээр манай колхознигууд мэргэжэл мэргэжэлээрээ мүрысэжэ эхилээ.

Рязанайхидай жэшээгээр олон партийна организацинууд ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулжа захалаа. Түрүү ажахынуудта олон экскурси хэхээр, абаһан уялгын дүүргэлтые бэе бэедээ ошолсожо шалгахаар хараалагдана. Олонхи фермэнүүдтэ харуулан ойлгуулха агитаци шэнэлэгдээ, показателиин досканууд түхеэрэгдээ, колхозой уялганууд, хэмжээ-ябуулганууд эндэ харуулагданхай. Эдэ бүгэдэ хадаа мүрысөө ёһотой һайнаар эмхидхэхэ хүдэлмэриин эхиниинь болоно. Рязанска, Ставропольско партийна организацинуудай хүдэлмэриин дүй дүршэлые нэбтэрүүлгээр ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ юм.

Е. Федотов, КПСС-эй Бичурын айкомой Окино-Ключевскойн МТС-эй зонодохи секретарь.

Комсомолецууд кукуруза тариханЬ

Чесаның сомоной «Коммунизм» колхоз энэ жэлдэ 3 мянга гаран гектарта тарилга хэхэ юм. Мүнөө тарилгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна.

Хабарай полевой хүдэлмэридэ колхозой залуушуул, комсомолецууд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Комсомольско организациин 50 гаран гэшүүдэй 22-нь мүнөө тарилга дээрэ ажаллана. Комсомолец Виктор Бадмацыренов эрхимээр ажаллажа, залуушуулда һайн жэшээ харуулна.

Колхоз энэ жэлдэ 320 гектарта кукуруза тариха гэжэ хараалаад, энэ хэрэгые комсомолецуудта, залуушуулда даалгаһан байна.

Эгээн түрүүн комсомолецууд кукуруза тариха газараа эртээнһээ бэлэдхэжэ орoo һэн. Тиин кукурузые сэхэнхидээ фермэ шадар, малай байрын хашаа хорёо соогуур тариха гэжэ шиидхэгдээ. Юундэб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, фермэ шадарай газарай наруули дулаан байдаг тула кукуруза һайнаар ургаха байна. Хоёрдохёор, кукурузаар дарагдаһан силосые үбэлэй, хабарай сагта холоһоо шэрэнгүй, фермынгээ хажуудаханһаа гаргажа, малдаа үгэхэдэ ажал бага гараха байна.

Комсомолецууд кукуруза тарилгые майн 25-һаа эхилээд, табан үдэр соо хэжэ дүүргэхээр бэлэдхэнэ. Кукурузын үрэһэн асарагданхай. Һаяар кукурузын үрэһые амбаарһаа гаргажа, тарилга хэхэ газартаа зөөхэмнай.

А. Михайлов, Хэжэнгын аймагай «Коммунизм» колхозой комсомольско организациин секретарь.

Малшадай социалистическэ мүрысөөн

Эдэ хоёр һаалишанай хэниинь илагшааб?

Үнгэрэгшэ намар... Аймагай центр Хори тосхондо аймагай хүдөө ажахын выставкын дүүрэһэнэй удаа түрүүшүүлэй зүблөөн дээрэ Маленковой нэрэмжэтэ колхозой түрүү һаалишан Василиса Артемьевна Эпова ажал хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухай хөөрэхэ зуураа иигэжэ хэлээ һэн:

— Үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1814 литр һү һааһан һаа, мүнөө жэлдэ 2200 литр һааха уялга абаад, Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүү һаалишан Цыбикмит Холхоновае социалистическэ мүрысөөндэ уринаб.

В. Эпова

Ц. Холхонова.

Тиигээд һаалишан Эпова нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө жэл соо 2000—2500 литр һү һаажа болохо гэжэ хөөрэбэ. Василиса Артемьевна урда жэлнүүдтэ үнеэн бүриһөө жэл соогоо эрхимынь 700 литр хүрэтэр һү һаадаг байһан аад, 1200 литр һааха уялга үнгэрэгшэ жэлэй эхиндэ абахадаа тэрэнэйнгээ ехэ харюусалгатай байһые ойлгоһон юм. Тиин ажалдаа шэнэ түрүү арга хэрэглэжэ, түрүүшүүлэй жэшээгээр үнэхөөрөө оролдоод ажаллахадаа, энэ уялгаяа лаб дүүргэхэ байһанаа мэдэбэ. Тэрэ зуниинь республикын түрүү һаалишадай, мал адуулагшадай хандалгада харюу болгон 1200 бэшэ, харин 1750 литр һү һаагаа. Теэд энэ уялгаяа һаалишан жэлэй эсэстэ бүри үлүүлэн дүүргээ һэн.

— Уялга абаад, тэрэнээ дүүргэхын түлөө үнэн зүрхэнһөө оролдоод лэ ажаллаа хада абтаһан уялга хэзээшье дүүргэгдэдэг юм,—гэжэ Василиса Артемьевна тиихэдэ хэлээ бэлэй.

Василиса Артемьевнагай социалистическэ мүрысөөндэ урихадань һаалишан Цыбикмит Холхонова тэрээниие халуунаар хүлеэжэ абаа һэн.

Тэрэ гэһээр нилээд үни болоо. Энэ үе соо мүрысөөтэ хоёр һаалишад эрмэлзэлгэ зориг дүүрэн, парти, правительствын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр урмашан ажаллаа. Тиихэдэ мүрысөөндэ һара бүриин дүнгөөр хэнэйнгээ түрүүлжэ ябаһые аймагай «Улаан туяа» газетэ дээрэһээ тэдэнэр алдангүй хаража байдаг. Түрүүшын һаранuудта Василиса Эпова түрүүлжэ ябадаг байһан аад, харин һүүлшын хэдэн һарын туршада Цыбикмит Холхонова нүхэрөө аяар 140 гаран литрээр ахиһан байна.

Эндэ һаяхан аймагай центртэ малажалай түрүүшүүлэй зүблөөнэй болоходо, мүрысэдэг хоёр һаалишад дахин уулзажа, ажал хүдэлмэри, дүй дүршэл тухайгаа хөөрэлдэбэ. Эдэнэр үнеэдээ тобир тарган ондо оруулжа, абаһан түлнүүдээ хоролтогүйгөөр, эхэһээнь һалгаагаад, шэнэ аргаар түлжүүлжэ байна. Ажахын жэлэй долоон һарынгаа хүдэлмэриин дүн гаргахадань Калининай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Цыбикмит Холхонова мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаба. Цыбикмит Холхоновагай энэ үе соо үнеэн бүриһөө 1030 литр һү һаахадань, харин Василиса Эпова 887 литр һааһан байба. Тиихэдэ эдэ хоёр һаалишад аймаг доторoo дэлгэрһэн һаалишадай социалистическэ мүрысөөндэ түрүүшын хоёр һуури эзэлээ.

Цыбикмит Холхоновагай 13 үнеэ харууһалжа, 11-ень түрүүлээд байхадань, Василиса Эпова 11 үнеэ харууһалжа, 4-ень түрүүлэнхэй. Василиса Эповагай олонхи үнеэдынь май соо тугаллаха юм. Хэрбээ Василиса Эпова мүрысэһэн һаалишандаа адли үнеэдээ үбэлэй сагта түрүүлһэн байбал мүнөө 887 литр бэшэ, һурагүй ехые һаажа болохо байгаа.

— Үнеэдээ үбэлэй сагта түрүүлжэ һаабал үлүү һайн байна. Урдань бидэ тэжээлэй дутамагһаа, мүн баһа һү ехээр һааха саг гансал зунай хүхэ ногооной үедэ гэжэ һанадаг дээрэһээ үнеэдээ хабар, зунай эхин тээшэ түрүүлэгшэ һэмди,—гэжэ Цыбикмит Холхонова нүхэртөө хөөрэнэ.

— Зүб даа. Би энэ жэлдэ үнеэдээ орой түрүүлжэ, ехэ буруу юумэ хээб, — гэжэ Василиса Эпова хэлээд, —нёдондо жэлэй долоон һара соо хэды шэнээние һаагаа һ... та?—гэжэ нүхэрһөө асууна.

— Нёдондо олонхи үнеэд... орой түрөө һэн. Тииһэнэйхине ... жэлэйхиһээ хоёр дахин багые ... гаа һэмби.

— Кукурузын ... лос хэр ехые ... лээбта?

— Кукурузын ... лос! Ёһоор лэ ... тэй һайн тэж... аад, арайл багад... — гэжэ Цыби... Холхонова хэл... саашань үргэл... лүүлнэ — ноябрь... раһаа эхилээд ... гаратар эдюулээ... Үдэртөө хоёр да... 8 — 10 килогр... эдюулэгшэ һэм.

— Хари. Ар... багадана даа. М... най үнеэд мүнөө ... лосээ һанажа, һ... татахаяа һана... Үдэшэ үглөөнь ... центрат буйлуу... эдюулнэбди.

—Үдэртөө хэды шэнээн концентрат буйлуулжа эдюулнэбта?

— Үнеэн бүхэнэй һү үгэ... эдюулдэгби. Бага һү үгэдэг, ... бэетэй үнеэдтэ багаар, харин ехэ... үгэдэг үнеэдтэ ехээр, нэгэ литр һ... бүхэнэйнь түлөө 300 — 400 гр... эдюулнэб, — гэжэ Василиса Э... вань хэлээд, — үдэртөө үнеэдээ ... ды һаанабта? — гэжэ нүхэр... асууна.

— Хоёр дахин. Манай үнеэд... хоёр дахин һаабал дээрэ байна.

—Бишье баһал тиигэнэб. З... Цыбикмит Холхонова,—гээд В... лиса Артемьевна нүхэртөө хан... на, — миниишье шамайгаа хүсэ... бэрхэтэйшэг болобо ха. Үнеэдээ ... рүүлһэнэй һүүлээр туршаад үзэ...

—Тиигэбэшье танай колхозые м... най колхоз хүсэхэеэ болёо даа. М... най колхозой долоо һара соо үне... бүриһөө 283,4 литр һү һаахад... харин танай колхоз 551,8 литр ... һаагаад байна.

— Зүгөөр танай колхоз эдлүүр... газарай 100 гектар бүхэндэ һү ... гаараа манай колхозһоо хоёр да... ехые абаха гэнэ ха юм, — гэжэ ... силиса Эпова харюусаба.

Иигэжэ Хориин аймагай ... хоёр һаалишад бэе бэедээ туһ... сажа, ниитынгээ малай ашаг ш... дээшэлүүлхын хойноһоо тэм... байна.

Ц. Дандаров, манай тус... корреспонде...

Гахай бүриһөө 16 поршоонхо түлжүүлхэбди

Би колхозойнгоо гахайн фермэдэ хүдэлмэрилжэ эхилһээр олохон жэл болобоб. Зарим жэлнүүдтэ даажа байһан гахай бүхэнһөө дунда зэргээр 13—14 поршоонхо абажа, түлжүүлдэг байгааб. Тиибэшье, урдань шадалаараа оролдожо түлжүүлһэн поршоонхонуудыемнай олоор шахажа, гүрэндөө мяха, ехээр үгэдэг болохо тушаа манай колхозой правлени балай оролдодоггүй байһан юм. Поршоонхонуудайнгаа хэдэхэн һаратай болоод байхадань элдэб хүнүүдтэ худалдажархидаг байгаа. Тиигэжэ жэлдээ үсөөн гахай шахагдадаг, манай фермэһээ олзо доход багаар абтадаг байһан юм.

Үнгэрэгшэ жэлһээ эхилжэ, колхознай ажахынгаа олзо доход ехэтэй энэ һалбарида анхаралаа горьтойгоор хандуулдаг болобо. Урда жэлнүүдэйнгээ алдууе ойлгоходоо, саашадаа гахай үсхэбэрилгэеэ түргэнөөр хүгжөөхэ гэжэ манай колхознигууд шиидэһэн байгаа. Ойрын хэдэхэн жэл соо жэлдээ хэдэн зуун гахай шахажа, гүрэндэ тушаадаг болохо зорилго табигдаа. Колхознигуудайнгаа иимэ зорилго табяад байхада бидэнэр гахайшад урма зориг орон, бүхы оролдосоо гаргажа ажалладаг болообди. Энэ жэлдэ даажа байһан 11 гахайнгаа тус бүриһөө дунда зэргээр 16 поршоонхо абажа, түлжүүлхэ уялга абанхайб. Мүнөө зарим гахайнуудни түрөөд, олонхинь үшөө поршоонхолхо ябана. Абтаһан поршоонхонууд нэгэшье толгойн үхэл гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна.

Бидэнэр хайшан гээд түл олоор абадагбибди гэхэдэ, гахайнуудаа саг болзортонь ороондо оруулнабди, поршоонхолхо ябахадань һайнаар эдеэлүүлжэ, харууһалжа байдагбди.

Зоотехническэ наукын заабаринууд наринаар сахигдажа, гахайнууд поршоонхолуулагдана. Нарай поршоонхонуудые һайнаар харууһалжа, хэдэхэн хоноод байхадань тэжээл эдюулжэ һургаха хэрэгтэй. Бидэнэр һара хахадтай байхадань поршоонхонуудые эхэһээнь һалгаадагбди. Энэ үедэ поршоонхонуудай эдихэ юумэдэ хүсэд орошоһон байдаг. Манай фермэдэ гахайшад поршоонхонуудаа өөһэдөө 7—8 һаратай болоторынь түлжүүлдэг. Тиигээд г... хай шахагшадта тушаадаг бай... бди.

Фермэдэ хүдэлмэриин үдэрэй ... рим сахиха гээшэ тон шухала. Б... дэнэр үглөөнэй 6 часһаа 7 боло... гахайнуудайнгаа тэжээл буйлу... даг, бүлеэдхэдэг байнабди. Тии... 7 часһаа 8 болотор гахайнууд эде... лүүлэгдэнэ. Тэрэнэй һүүлээр хаха... час тухай саг соо гахайнууд байры... гаа газаахи хоройнууд соо ору... лагдажа, энэ үедэ байра сэбэрлэгд... нэ, угаагдана. Тиигээд тэдэ б... шээридэ гаргагдажа, үдэрэй 1... час болотор адуулагдаад, байрад... ерэдэг. 12 часһаа үдэшын 3 час б... лотор гахайнууд амаруулагда... нэмэлтэ тэжээл эдинэ. Тиигээд ба... бэлшээридэ гаража, үдэшын 8 ча... болотор адуулагдадаг, 8 час... адуулганһаа оруулаад, хахад ча... тухай саг соо эдеэлүүлнэбди. Тии... гээд гахайнууд һүниндөө амарна.

Үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үедэ г... хайнуудай тэжээлээр яһала эл... байгаа. Мүнөөшье тэжээлтэй... Тэдэндэ капустын силос, овёс... гурил, шрот, һагшадаһан гэхэ м... эдюулэгдэнэ. Мүнөө гахайнууд... зунайнгаа байрада оруулагда... үдэрынь ехэнхи сагаа бэлшэ... дээрэ ябана.

Энэ жэлдэ гахай бүхэнһөө 16 пор... шоонхо абаха гэһэн уялгаяа заа... гүй дүүргэхэб. Юуб гэхэдэ, хэлэһ... үгэдөө хүрэхэ хэрэгтэй.

Мария Новолодская, Байкал-Кударын аймагай Пушкинэй нэрэмжэтэ колхозой гахайша...

Тарган мяха ехээр абахамнай

Манай колхозой гахайшад Эхэ орондоо тарган мяха элбэг ехээр үгэхын түлөө оролдожо байнхай.

Мүнөө жэл фермэмнай гээгдэлһээ гаража, зарим тэды амжалта түйлаһан байха юм. Колхозой правлени гахай үсхэбэрилгэдэ ехэ анхаралаа хандуулжа, хододоо манай хүдэлмэриие хинажа байдаг. Гахайшадаймнай дунда гахайгаа һайнаар харууһалхын ба сэбэрээр байлгахын түлөө социалистическэ мүрысөөн дэлгэрээ һэн. Мүн колхозой правлени эрхим гахайшадые материальна талаар урмашуулдаг болонхой.

Иигэжэ 1956 оной түрүүшын кварталай зорилгонуудые манай гахайшад нэрэтэй хүндэтэйгөөр дүүргээ. Фермынгээ 33 эхэ гахайһаа 232 поршоонхо абаад байнабди. Гүрэндэ 20 гахай тушаагдаад, 30 толгой шахагдажа байна. Гадна, намар болотор 250 толгой шахагдажа, гүрэндэ тушаагдаха, тиимэ 16 залуу эмэ гахайн тус бүриһөө 5—6 поршоонхо абахабди, зундаа гахайнуудаа лагерьна аргаар харууһалхабди.

Мүнөө гахай үсхэбэрилгөөр манай колхоз аймаг соогоо түрүү һуури эзэлнэ. Һаяхан КПСС-эй айкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг манай колхоздо барюулагдаһан байна. Дамжуулгын энэ тугые хододоо барижа байхын тула манай гахайшад бүри һайнаар ажаллахые, гахай бүриһөө поршоонхо олоор абахые оролдоно.

Бүхы адуу малдал адли гахайда һайн тэжээл хэрэгтэй. Гахай... элдэб янзын тэжээлээр, ногоо... эдеэлүүлхэ шухала. Теэд манай кол... хоздо жэл бүри гахайда тэжээл ду... талдадаг. Тиимэһээ манай гахай... шад 1956 ондо фермэ шадар... 12 гектар кукуруза, 8 гектар х... таабха тарижа ургуулха гэжэ ш... дээ.

Бадмаев, Иволгын аймагай «Коминтерн» колхозой ахалагша гахайша...

...Ороохо таряа, hү, мяха, ноохо гаргаша багатайгаар абая, ажалай эмхидхэл hайжаруулая!

...тын аймагай «Улаан Орон... ...хоз олон hалбаритай ажахы... ...ахынь гол hалбари малажал ...лхоздо эбэртэ бодо малынь ...лгой, 8000 толгой хонин, 400 ...гахай, халтар хара 30 үнэгэ... ...иролигуудтай, 180 зүгын бү...

...э ажалые дам саашадань ...э тухай парти, правительст... ...идхэбэринүүдые бодотоор ...эн, «Улаан Оронго» колхоз ...жэлнүүдтэ хүдөө ажалай ...нуудые абалга ехэдхэжэ, ...аан олзо доход ехээр аба... ...оо. 1955 ондо колхозой мүн... ...о 2 миллионhоо үлүү түхэриг

...амжалта туйлаадшье бай... ...а, «Улаан Оронго» колхоз ...таряа, мяха, ноохо бүри ...бадаг болохо, тэдэнние аба... ...жал багаар гаргашалха, ...гаа элдэб hалбаринуудай ол... ...д дээшэлүүлхэ, колхознигуу... ...абайдалые hайжаруулха ар... ...омжоёо хүсэдөөр хэрэглэжэ ...үй байгаа.

...аша багатайгаар хүдөө ажа... ...продуктнуудые ехээр абаха ...КПСС-эй XX съездын хараал... ...уулехэ программые бодотоор ...лжэ эхилхэ зуураа колхозни... ...ажал эмхидхэлгэ ба түлэл... ...ото гурим тогтоохо гэжэ кол... ...идээ. Энээнэй тула кол... ...жалай нормо ба хүдэлмэ... ...үлөө ажалта үдэр бэшэхэ гу... ...дахинаа хаража үзөөд, мал... ...фермэнүүдэй хүдэлмэрие ...эмхидхээ.

...лай нормые, хэhэн ажалые ...үдэрөөр сэгнэхэ гуримые ...а хаража үзэхэдөө, ажалта ...үныень дээшэлүүлжэ, энээ... ...дэhөөр хамтын ажалда кол... ...үүдые эдэбхитэйгээр хабаа... ...а гэhэн зорилго энэ колхоз ...табиhан байна. Энээнэй урда ...талжа абтаhан ажалай нормо ...е hаа бага байгаа. Ажахынгаа ...hалбарида, тэрэ тоодо мал... ...ашье энэ нормые колхоз дээ... ...лэн нэмээгээ.

...нэй урда тээ 10—14 үнеэдые ...аг байгаа hаань, мүнөө hаали... ...бүхэндэ томо үүлтэрэй 14 ...нютагай үүлтэрэй 16—18 үнеэ ...агдажа үгтэхэ юм. Мүнөө эдэ ...ынь hураггүй hүтэй болонхой. ...hаалга, уhалалга, эдеэлүүлгэ ...жээл буйлуулан бэлэдхэл... ...еханизацилаад байхадаа, hаа... ...бүхэндөө даалгагдаха хүдэл... ...н нормо 30 процентээр ехэ бо... ...юм.

...эй урда тээ 20—25 тугал ту... ...да даалгагдадаг байгаа hаа, ...томо үүлтэрэй 30 тугал, ню... ...үүлтэрэй 35 тугал даалгагда... ...Гадна тугалшан тугалнуудаа ...элтэй болоторынь гэхэ гү, али ...гүүртэнүүдые бүридүүлхэдэ, ...дуулагшада тушаагдаха боло... ...ь хараха ёhотой. Иимэ удаан ...тугалшанда тугалнуудые ...хада харууhалгада тохёолдо... ...рюусалгагүй ябадал усадхаг...

...эшэлэн хонишон бүхэндэ даал... ...а хүдэлмэри ехэ болоо. Хэр... ...энээнэй урда тээхи хуушан ...н ёhоор 500 толгой эхэ хони... ...хүнүүдтэй бригада харадаг ...hаа, мүнөө иимэ отарые 3 ...харадаг болохо. 600—700 ...түлгэ, бэлшээридэ ябаха ...шье хонидой отарые шэнэ ...н ёhоор 2 хүнтэй нэгэ бригада ...аг байха.

...ажалай мүн бусад hалбари... ...а — гахай, шубуу үсхэбэрил... ...адуу мори харууhалгада ажа... ...ормо ехэ болгогдонхой. Энээн... ...амтя колхознигуудта малаа ...наhаарнь илган харууhалха ...хубилгагданхай. Хэрбээ ...й урда тээ нэгэ гахайшан 2 ...аа 4 hаратай болоторынь пор... ...онуудые хараад, 4 hаратай бо... ...рнь ондоо гахайшанда тушаа... ...байгаа hаа, мүнөө гахай... ...поршоонхонуудые эхэhээнь ...гаад, 7—9 hаратай болото... ...-худалдатараа гү, али гахайнь ...ай ниилүүлтэрээ хараха юм.

...а хүдэлмэрилэгшэдэ малнуу... ...алгаха нормо ехэ болгогдоhо... ...ашаар колхоздо малажалhаа ...хүн сүлөөлэгдэжэ, ондоо хү... ...ридэ табигдаха аргатай боло... ...айна.

...алай нормо дээшэлүүлхэтээ ...«Улаан Оронго» колхоз хэhэн ...мэридэ ажалта үдэр үгэхэ гу... ...эгэ бага хорооhон байна. Юуб ...э, энээнэй урда тээ баталагда... ...жалта үдэр үгэдэг нормо дээ... ...лэгдэhэн байгаа.

...лта үдэр бэшэдэг шэнэ гури... ...оор, hаагдаhан hүнэй 100 литр ...э племенной фермын hаали... ...үбэлэй сагта 2 ажалта үдэр, ...сагта—нэгэ ажалта үдэр үгтэ... ...ихэдэ hүнэй-товарна фермын ...шанда энээнэй урда тээ үбэ... ...гта 4 ажалта үдэр, зундаа 1,8 ...а үдэр үгтэдэг байгаа hаа, үбэ... ...гта 3 ажалта үдэр, зунай саг... ...1,5 ажалта үдэр үгтэхэ юм. ...энхэ тугал абаад, 20 үдэртэй ...рынь түлжүүлhэн hаалишан... ...онэй урда тээ 12 ажалта үдэр ...байгаа hаа, мүнөө 8 ажалта ...үгтэхэ юм. Энээнтэй хамта шэргэhэн үнеэдэй хойноhоо харууhалhанай түлөө hаалишанда үгтэхэ түлөөhэ колхоз тогтоогоо. Юуб гэхэдэ, үнеэдые hү ехэтэй болгохын ба тэрээнhээ элүүр энхэ түл абахын тулада үнеэдэй шэргээд байхаданшье зүбөөр, hайнаар харууhалха ёhотой.

hаагдаhан hүнэй 100 литр бүхэндэ энээнэй урда тээ үбэлэй сагта 1,8 ажалта үдэр, зундаа 0,70 ажалта үдэр hаамхай үнеэдые адуулдаг малшанда үгтэдэг байгаа hаа, мүнөө үбэлдөө 0.80 ажалта үдэр, зундаа 0,40 ажалта үдэр үгтэхэ юм.

Буруу, хашарагуудые болон адуулганда ябадаг ондоошье эбэртэ бодо малые харадаг адуулгашанда hара бүри мал таргалуулhанайнь хэмжээгээр, хаража ябаhан малаа бүрин бүтэн байлгаhанайнь түлөө ажалта үдэр үгтэхэ.

Колхозой хонишодой ажалай түлбэри мүн лэ ехээр хубилгагдаа. Нарин ба нарибтар ноохотой хурьгалха хонидые харадаг колхознигуудта hара соо бүрин бүтэнөөр хараhан томо хонин бүхэнэйнь түлөө үбэлдөө 0,16 ажалта үдэр, зундаа 0,10 ажалта үдэр, hара бүри бүтэнөөр хараhан хурьган бүхэнэйнь түлөө 0,2 ажалта үдэр, хайшалжа абаhан нарин ба нарибтар килограмм ноохоной түлөө 0,4 ажалта үдэр үгтэхэ. Шэрүүбтэр ба шэрүүн ноохотой хони харадаг колхознигуудта hара соо бүрин бүтэнөөр хараhан хонин бүхэнэй түлөө үбэлдөө 0,15 ажалта үдэр, зундаа 0,10 ажалта үдэр, hара соо бүрин бүтэнөөр хараhан хурьган бүхэнэйнь түлөө 0,2 ажалта үдэр, хайшалжа абаhан шэрүүбтэр ба шэрүүн килограмм ноохоной түлөө 0,35 ажалта үдэр үгтэхэ.

Мүн малажалай бусад hалбаринууд — адуу мори харалгын, гахай үсхэбэрилгын, зүгын ба ангай фермын хүдэлмэрнин түлөө ажалта үдэр үгэхэ гурим шэнээр хаража үзөөд, бага зэргэ доошоо болгогдоhон байна.

Ажалай нормые ехэ болгоод, малажалдахи хүдэлмэриин түлөө ажалта үдэр багаар бэшэдэг болоhоной ашаар малажалай продукци абалгада ажалта үдэрэй гаргашые 30 процентээр энэ колхоз хороохо байна. Энэнь 40 мянга шахуу ажалта үдэр болоно. Тиихэдэнь hү hаалга 32 процентээр, ноохо хайшалалга—18 процентээр дээшэлхэ байна.

Малшадта адуу мал урдынхиhаа олооршье даалгагдаад, ажалта үдэр нэгэ бага хороогдон татаашье hаа малажалай хүдэлмэрилэгшэд өөрэгүйл нилээд олон ажалта үдэр олохо байна. hаалишадта, мал адуулагшадта, хонишодто, гахайшадта болон бусадта малажалдахи гол хүдэлмэри хэhэнэйнь түлөө жэл соогоо 550—700 ажалта үдэр үгтэхэ юм. Мүнгэн болон продуктнуудай ехээр хубаагдахада иимэ ажалта үдэр ехэ олзо доход олгохо болоно.

Хүдөө ажахын культурануудые тарижа ургуулхадаа тон hайн агротехникэ хэрэглэхэ гэжэ мүнөө жэлдэ «Улаан Оронго» колхозой бригадануудта үгтэhэн үйлэдбэриин түсэб ба даалгабари соо хараалагданхай. Жэшээнь, нютагай болон минеральна тэжээл газарай хүрьhэндэ ехээр оруулха гэгдэбэ. Тиигэбэшье колхоз ороохо таряа, хартаабха болон бусад продуктнуудые абалгада ажалта үдэрэй гаргаша хороохо юм. Энэ зорилгоор колхоз МТС-тэй хамта тракторна бригадануудта ажаллаха хүнүүдые хаража үзэhэн байгаа. Прицепщигүүд үгы болгогдонхой, тракторна бригадануудай бригадирнуудай туhалагшад, учётчигуудай туhалагшад баhал үгы болгогдонхой. Мүн тракторна бригадануудые хангадаг хүнүүд үсөөрүүлэгдээ.

Энээнтэй хамта Саянтын МТС-эй туhаламжаар колхоз хүдөө ажахын хүдэлмэрие механизацилха талаар ехэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ, жэшээнь, таряа сэбэрлэлгэ, хартаабха, овощь, кукуруза болон бусад культурануудые тарижа ургуулга механизацилагдаха байна. Тиихэдээ эдэ мэтын газарай эдеэ ургуулгада гаргагдаха гаргаша хорохо юм. Энээнэй ашаар колхоз ургамалай ажахыдахи hалбаринуудта 15—20 мянган ажалта үдэр багаар гаргадаг болохо. Гэбэшье, энэ жэлдэ ороохо таряа ургуулгын хэмжээн 35 процентээр, хартаабха — 5 дахин, овощь хоёр дахин ехэ болохо байна.

Ажалай нэмэлтэ түлбэри hүөөр, мяхаар, таряагаар болон бусад продуктнуудаар үгтэхэ гэжэ тогтоогдоо. Имагтал зарим продуктнуудай — ноохоной, эртын овощиин түлөө нэмэлтэ түлбэри мүнгөөр үгтэхэ байна. Тиихэдээ хүдөө ажахын продуктнуудые абаха даалгабаряа үлүүлэн лэ дүүргэhэн хойно, түл абаад, малаа бүрин бүтэнөөр хараhанай түлөө нэмэлтэ түлбэри үгтэхэ юм. Жэшээнь, томо үүлтэрэй үнеэдые харадаг hаалишан-малшанда үнеэн бүриhөө 2500-hаа 2600 литр hү hаагаад байхадань—2500 литрhээ дээшэ hааhан hүнэйнь 15 процентые, 2600—2700 литр hү hаагаад байхадань — 2600 литрhээ дээшэ hааhан hүнэйнь 20 процентые, 2700 литр hү hаагаад байхадань—энээнhээ дээшэ hааhан hүнэйнь 25 процентые үгэхэ;

Шэнэ зургаадахи табанжэл соо ниитынгээ ажахые эрид түргэнөөр хүгжөөхэ гэжэ шиидэhэн Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхозой гэшүүд ажалайнгаа эмхидхэлые, мүн хэhэн ажалай түлөө үгтэдэг түлөөhые дахин хаража үзөөд, шэнэ гурим зохёожо баталба. Тиигэжэ ганса алба-захиргаанай хүдэлмэридэ гаргашалагдадаг ажалта үдэр нёдондонойхидо орходоо 18 процентээр хороогдохонь.

Нютагай hайжаруулагдаhан үүлтэрэй үнеэ харадаг hаалишан-малшанда үнеэн бүриин 1200—1300 литр hү hаагаад байхадань — 1200-hаа дээшэ hааhан hүнэйнь 15 процентые, 1300 — 1400 литр hү hаагаад байхадань — 1300-hаа дээшэ hааhан hүнэйнь 20 процентые, 1400 литр hү hаагаад байхадань — тэрээнhээ дээшэ hааhан hүнэйнь 25 процентые үгэхэ;

нютагай үүлтэрэй үнеэ харадаг hаалишан-малшанда үнеэн бүриин 900—1000 литр hү hаагаад байхадань—900-hаа дээшэ hааhан hүнэйнь 15 процентые, 1000—1100 литр hү hаагаад байхадань — 1000-hаа дээшэ hааhан hүнэйнь 20 процентые, 1100 литр hү hаагаад байхадань—тэрээнhээ дээшэ hааhан hүнэйнь 25 процентые үгэхэ; даажа байhан бүхы үнеэнhээ тугал абаад, бүрин бүтэнөөр томо болгоhонойнь түлөө hаалишан-малшанда 4 hаратай болоhон нэгэ тугал үгэхэ. Мүн энээн шэнгээр мал адуулагшадта нэмэлтэ түлбэри үгтэхэ байна.

Ажалай нормо ба ажалта үдэр үгэхэ гурим шэнээр хаража үзэхэтээ хамта колхоз малажалаа бүхыдэнь шэнээр эмхидхээ. Энээнэй урда тээ колхоз эбэртэ бодо малай племенной ба товарна фермэнүүдтэй, хониной хоёр фермэтэй, адуунай, гахайн ба шубуунай фермэнүүдтэй байгаа. Эдэ фермэ бүхэнние даагшанар гэжэ ондо ондоо хүн табигдадаг hэн. Малажалые хүтэлбэрилгэ hайжаруулха зорилгоор, захиргаанай аппарадта ажалта үдэрэй гаргаша хороохо зорилгоор мүнөө иимэ фермэнүүд эмхидхэгдээ:

малажалай нэгэдэхи фермэдэ Оронго голой баруун эрьедэ байдаг 750 эбэртэ бодо мал, 5150 хонин ороно;

малажалай хоёрдохи фермэдэ Оронгын голой зүүн эрьедэ байhан 940 эбэртэ бодо мал, 3 мянган хонин ороно;

350 толгой малтай племенной фермэ бии юм. Энэ племенной фермые даагша 400 толгой адуу моритой, тэрэ тоодо 200-ниинь бэлшээриин адуунай, мориной фермэ даалсаха юм;

гахайн-шубуунай фермэдэ 400 тухай гахай, 1800 шубуун ороно. Энэ фермые нэгэ хүн даагаад байха.

Малажалые иигэжэ эмхидхэхэдэ гүүртэнүүд болон отарануудые хүтэлбэрилхэдэнь фермые даагшада хүнгэн байха, урданайхи шэнги колхозой бүхы газар дээгүүр тараhан малай байрануудаар зайжа ябалтагүй болохо юм. Юуб гэхэдэ, фермэ бүхэн колхозой газарай нэгэ хубида байха. Иигээд байхадаа фермэнүүдые даагшадта гаргашалагдадаг ажалта үдэр хороогдохо болоно, тиигээдшье тэдэнэй тоо үсөөрүүлэгдээ.

«Улаан Оронго» колхозой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдэй — колхозой түрүүлэгшын, тэрэнэй орлогшын, агрономой, зоотехнигэй, малажалай фермэнүүдые даагшанарай, бригадирнуудай, главна бухгалтерай ажалай түлбэри мүн шэнэлэн хубилгагдаа.

Колхоз, фермэ, бригада бүхэнэй хүдөө ажахын продукци абаhанайнь зэргээр хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй болон мэргэжэлтэдэй ажалай түлөө түлэгдэжэ байха болоо.

Фермэнүүдтэ продукци абаhанайнь хэмжээгээр ба малаа бүрин бүтэнөөр хараhанайнь зэргээр малажалай фермэнүүдые даагшанарта ажалта үдэр иимээр үгтэнэ гэбэл:

Нэгэдэхи ба хоёрдохи малажалай фермэнүүдые даагшанарта:

1000 литр hүнэй түлөө	2 ажалта үдэр
мяханай тонно бүхэнэй түлөө (амидын шэгнүүрээр)	3
100 килограмм ноохоной түлөө	
нарин ба нарибтар	3
шэрүүбтэр ба шэрүүн	2
hара соо гарзалуулангүй хараhан нютагай үүлтэрэй 100 тугалай түлөө	2
hара соо гарзалуулангүй хараhан нэгэ наhа хүсөөгүй 100 хурьганай түлөө	0,3
hара соо гарзалуулангүй хараhан жэлhээ дээшэ наhатай 100 толгой үхэрэй түлөө	0,5
hара соо гарзалуулангүй хараhан жэлhээ дээшэ наhатай 100 толгой хониной түлөө	0,1

Эбэртэ бодо малай-мориной племенной фермые даагшада:

hаагдаhан 1000 литр hүнэй түлөө	2 ажалта үдэр
үүсэлэгдэhэн тонно мяханай түлөө (амидынь шэгнүүрээр)	3
hара соо гарзалуулангүй хараhан томо үүлтэрэй 100 тугалай түлөө	5
hара соо гарзалуулангүй хараhан нютагай үүлтэрэй 100 тугалай түлөө	2
hара соо гарзалуулангүй хараhан дунда ба дундаhаа дээшэ хүсэтэй унаагай морин гү, али сар бүхэнэй түлөө	0,12
hара соо гарзалуулангүй хараhан унаган бүхэнэй түлөө	0,08
hара соо гарзалуулангүй хараhан жэлhээ дээшэ наhатай адуун бүхэнэй түлөө	0,06
адуунай тонно мяханай түлөө (үүсэлэгдээд байхадаа)	4

Колхозой гахай-шубуунай фермые даагшада:

гахайн тонно мяханай түлөө (амидынь шэгнүүрээр)	8 ажалта үдэр
hара соо гарзалуулангүй хараhан 4 hараhаа дээшэ наhатай 10 гахайн түлөө	0,1
hара соо гарзалуулангүй хараhан 4 hара хүсөөгүй наhатай 10 поршоонхын түлөө	0,3
тахяанай 1000 үндэгэнэй түлөө	2
галуунай 1000 үндэгэнэй түлөө	20
hара соо гарзалуулангүй хараhан 5 hара хүсөөгүй наhатай 100 дальбараагай түлөө	0,5
hара соо гарзалуулангүй хараhан үндэгэлдэг 100 тахяагай түлөө	0,3
hара соо гарзалуулангүй хараhан 100 галуунай түлөө	2

Малhаа ашаг шэмэ абаха ба олзо доход оруулха даалгабаряа үлүүлэн дүүргэhэнэй, мүн тэрэшэлэн малаа нэгэшье толгой гээлтэ хоролтогүйгөөр хаража байhанай түлөө малажалай фермые даагшада ажалай нэмэлтэ түлбэри иимэ хэмжээтэйгээр үгтэхэ:

hү hааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэhэнэй түлөө: 1-дэхи ба 2-дохи фермые даагшанарта — үнеэн бүриhөө жэлдээ 900 литрhээ дээшэ hүнэй hаагдахада үлүү hаагдаhан hүнэй 1 процент, томо үүлтэрэй үнеэдэй фермые даагшада — томо үүлтэрэй үнеэн бүриhөө 2500 литрhээ, hайжаруулагдаhан үүлтэрэй үнеэн бүриhөө 1200 литрhээ дээшэ hүнэй hаагдахада — үлүү hаагдаhан hүнэй 1 процент;

нэгэ наhатай залуу малые, бэлшээн таргалуулагдажа ба шахагдажа байhан малые (эбэртэ бодо мал, хонид, гахайнууд бэлшээриhээ буулгахада гү, али шахалгаhаа абахада тогтоогдомол түсэбhөө үлүүгээр таргалуулагдаhан 10 килограмм бүхэнэйнь түлөө 1 килограмм (амидын шэгнүүрээр);

ноохо хайшалха түсэб дүүргэhэнэй түлөө—тогтоогдомол даалгабариhаа үлүүгээр хайшалагдаhан ноохоной 10 процентынь сэнгые;

үндэгэ абаха түсэб үлүүлэн дүүргэhэнэй түлөө—тогтоогдомол даалгабариhаа үлүүгээр абтаhан үндэгэнэй 10 процентые;

эхэ мал бүхэнhөө түл абаха даалгабари үлүүлэн дүүргэhэнэй түлөө:

100 үнеэн бүриhөө абтахаар хараалагдаhан түсэбhөө үлүүгээр абтаhан 10 тугал бүхэнэй түлөө — 4 hаратай нэгэ тугал;

100 хонин бүриhөө 100 хурьганhаа үлүүгээр абтаhан 20 хурьганай түлөө — 4 hаратай нэгэ хурьга;

эхэ гахай бүриhөө 15 поршоонхоhоо, залуу эмэ гахай бүриhөө 7 поршоонхоhоо үлүү абтаhан 20 поршоонхо бүхэнэй түлөө —2 hаратай нэгэ поршоонхо;

100 гүн бүриhөө түсэбhөө үлүүгээр абтаhан унаган бүхэнэй түлөө —10 килограмм ороохо;

фермэдэ даалгагдаhан бүхы малай нэгэшье толгойн хороогүй байхада 1-дэхи ба 2-дохи фермэнүүдые даагшанарта, мүн племенной малай ба адуунай фермые даагшада—жэлтэй нэгэ буруу; гахай-шубуунай фермые даагшада—2 поршоонхо ба 4 hаратай 10 дальбараа;

фермээрээ мүнгэн олзо оруулха түсэбөө 30-hаа 50 мянга хүрэтэр түхэриг үлүүгээр дүүргээ hаань—500 түхэриг, 50-hаа 100 мянга хүрэтэр үлүүгээр дүүргээ hаань—1000 түхэриг, 100 мянганhаа дээшэ дүүргээ hаань—2 мянган түхэриг нэмэлтэ түлбэри үгтэхэ байна.

Гүрэндэ hү, мяха, ноохо болон үндэгэ тушааха ба худалдаха талаар колхозой правлениин үгэhэн даалгабарие фермын дүүргэнгүй байгаа hаань, ямар юумээр түсэб дүүргэгдээгүйб — тэрээгээрнь фермые даагшада нэмэлтэ түлбэри үгтэхэгүй.

Бригадирнуудта агро-зоотехническэ хэмжээ-ябуулгануудай ямараар дүүргэгдэhээр, мүн абтаhан ургасын хэмжээгээр ажалта үдэр үгтэхэ юм. Бригадирнуудта ажалта үдэр иимэ гуримтайгаар үгтэхэ:

Таряанажалай болон огородой бригадын бригадирта:

кукурузын 10 тонно ороохо гү, али буурсагай түлөө	5 ажалта үдэр:
10 тонно хартаабхын түлөө	5
10 тонно овощиин түлөө	8
10 тонно тэжээлэй корнеплодой түлөө	2
10 тонно силосэй түлөө	2
10 тонно үбhэ ба зелёнкын түлөө	3
10 тонно суглуулагдаhан солоомын түлөө	1
үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые (поли дээрэ наг шэбхэ болон минеральна үтэгжүүлгэ гаргалга, үрэhэ хүрэнгэ тарилгада бэлэдхэл гэхэ мэтэ) үнгэргэхэ түсэбөө бригадын дүүргэhэнэй түлөө	50
ургасада ба сэбэр парта харууhа хэхэ түсэбөө дүүргэhэнэй түлөө	50

Тэжээл бэлэдхэлэй бригадын бригадирта:

хуряагдаhан 10 тонно үбhэнэй түлөө	3 ажалта үдэр
100 га сабшалан нэгэ дахин уhалhанай түлөө	7
100 га сабшалан хоёрдохёо уhалhанай түлөө	10
100 га сабшалан гурбадахяа уhалhанай түлөө	15
гектар бүхэндэ 60 тэргэhээ бага бэшэ нормотойгоор 100 гектарта үтэгжүүлгэ хэhэнэй түлөө	20
100 гектар сабшалан модо шулууhаа сэбэрлэhэнэй түлөө	2
тонно мяхан бүхэндэ (амидынь шэгнүүрээр)	—3

Ургаса хуряаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэhэнэй түлөө бригадирнуудта ажалай нэмэлтэ түлбэри иимэ хэмжээтэйгээр үгтэхэ:

тогтоогдомол даалгабариhаа гадуур хуряагдаhан тонно ороохоной түлөө—5 килограмм ороохо;

тогтоогдомол даалгабариhаа үлүүгээр хуряагдаhан тонно хартаабхын түлөө—20 килограмм хартаабха;

тогтоогдомол даалгабариhаа үлүүгээр хуряагдаhан тонно овощиин түлөө—20 килограмм капуста (али капустатай сэгнэн ондоо овощь);

хуряагдаад, дарагдаhан тонно силосэй түлөө—30 килограмм силос;

тогтоогдомол даалгабариhаа үлүүгээр хуряагдаhан тонно үбhэн гү, али зелёнкын түлөө—2 килограмм үбhэ;

тогтоогдомол даалгабариhаа үлүүгээр хуряагдаhан тэжээлэй тонно корнеплодуудай түлөө — 2 килограмм корнеплод;

бригадаараа мүнгэн олзо оруулха жэлэйнгээ түсэбые 10-hаа 20 мянга хүрэтэр түхэригөөр үлүүлэн дүүргэхэдэ—500 түхэриг, 20-hоо 50 мянга хүрэтэр—мянган түхэриг, 50 мянгаhаа дээшэ hаань—2 мянган түхэриг нэмэлтэ түлбэридэ үгтэхэ байна;

гүрэндэ ороохо, хартаабха, овощь, үбhэ тушааха ба худалдаха талаар колхозой правлениин үгэhэн даалгабарие бригадын дүүргээгүй байгаа hаань, ямар юумээр даалгабари дүүргэгдээгүйб — тэрээгээрнь бригадирта ажалай нэмэлтэ түлбэри үгтэхэгүй.

Колхозой түрүүлэгшэдэ хуряагдаhан ургасын, малhаа абтаhан ашаг шэмын хэмжээе, абтаhан түлые харалсажа, ажалта үдэр үгтэхэ юм. Түрүүлэгшэдэ ажалта үдэр иимэ гуримтайгаар үгтэхэ:

Мянган литр hүнэй түлөө	6 ажалта үдэр
Тонно мяханай түлөө (амидын шэгнүүрээр)	1,2
100 килограмм ноохо хайшалhанай түлөө	
нарин ба нарибтар ноохоной түлөө	2
шэрүүн ба шэрүүбтэр ноохоной түлөө	1,5
тахяагай 1000 үндэгэнэй түлөө	0,5
галуунай 1000 үндэгэнэй түлөө	5,0
100 килограмм мёдой түлөө	1
кукурузын 10 тонно ороохо гү, али буурсагай түлөө	1
10 тонно хартаабхын түлөө	2
10 тонно овощиин түлөө	3
10 тонно силосэй түлөө	0,4
10 тонно үбhэ гү, али зелёнкын түлөө	0,3
абтаад, hайнаар түлжүүлэгдэжэ байhан 100 тугалай түлөө	10
абтаад, hайнаар түлжүүлэгдэжэ байhан 100 хурьганай түлөө	2
абтаад, hайнаар түлжүүлэгдэжэ байhан 100 поршоонхын түлөө	2
абтаад, hайнаар түлжүүлэгдэжэ байhан унаган бүхэнэй түлөө	0,2

Артелиин миллион түхэригэй олзо доход бүхэнэй түлөө колхозой түрүүлэгшэдэ hара бүри 400 түхэриг мүнгөөр нэмэлтэ түлбэри үгтэхэ юм.

Ургаса хуряаха ба малhаа ашаг шэмэ абаха түсэбөө колхозой үлүүлэн дүүргэhэнэй түлөө түрүүлэгшэдэ ажалай нэмэлтэ түлбэри иимэ гуримтайгаар үгтэхэ:

түсэбhөө гадуур hаагдаhан 1000 литр hүнэй түлөө — 50 литр hүн;

залуу малые, мүн бэлшээн таргалуулагдажа, шахагдажа байhан малые hайнаар таргалуулаад байхадань тогтоогдомол түсэбhөө гадуугаар таргалуулагдаhан тонно шэгнүүр бүхэнэй түлөө—5 килограмм (амидын шэгнүүрээр) мяхан;

ноохо хайшалха түсэбөө үлүүлэн дүүргэhэнэй түлөө—түсэбhөө гадуур хайшалагдаhан ноохоной 5 процентын сэнгые;

түсэбhөө гадуур абтаhан 1000 үндэгэнэй түлөө—10 үндэгэ;

түсэбhөө гадуур хуряагдаhан кукурузын тонно ороохоной гү, али буурсагай түлөө —2 килограмм ороохо;

түсэбhөө гадуур хуряагдаhан тонно хартаабхын түлөө —10 килограмм хартаабха;

түсэбhөө гадуур хуряагдаhан тонно овощиин түлөө — 10 килограмм капуста (али капустатай сэгнэн ондоо овощь);

хуряагдаад, дарагдаhан тонно силосэй түлөө — 10 килограмм силос;

түсэбhөө гадуур хуряагдаhан тонно үбhэн гү, али зелёнкын түлөө—1 килограмм үбhэ;

колхозой жэлэй мүнгэн олзо доходой үлүүгээр дүүргэгдэhэнэй түлөө: 100-hаа 200 мянган түхэриг хүрэтэр үлүүгээр дүүргэгдэхэдэнь—мянган түхэриг, 200-hаа 300 мянга хүрэтэр—2 мянган түхэриг, 300 мянганhаа дээшэ үлүүгээр дүүргэгдэхэдэнь—3 мянган түхэриг үгтэхэ байна.

Хүдөө ажахын продукци гүрэндэ тушааха ба худалдаха түсэбөө колхозой дүүргээгүй байгаа hаань, ямар юумээр дүүргэгдээгүйб—тэрээгээрнь колхозой түрүүлэгшэдэ нэмэлтэ түлбэри үгтэхэгүй.

Колхозой бусад хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдтэ ажалта үдэр ба нэмэлтэ түлбэри үгэхэ гурим иимэ хэмжээтэйгээр тогтоогдоо: колхозой түрүүлэгшын абаhан ажалта үдэр ба мүнгэнэй 80 процентые—түрүүлэгшын орлогшодо, 70 процентые—агрономдо, зоотехнигтэ, ветеринарна хүдэлмэрилэгшэдэ, ахалагша счётоводто үгэхэ.

Колхозой түрүүлэгшэдэ, тэрэнэй орлогшодо, агрономдо, зоотехнигтэ, ветврачта, ахалагша счетоводто, фермые даагшада ба бригадирта гурбадахи жэлээ хүдэлмэрилжэ байгаа hаань, тушаалдаа тогтоогдомол гуримаар абаhан ажалта үдэр дээрэнь 5 процент, дүрбэдэхи ба табадахи жэлээ хүдэлжэ байгаа hаань—10 процент, табан жэлhээ дээшэ хүдэлжэ байгаа hаань—15 процент ажалта үдэр нэмэжэ үгтэхэ юм.

Колхозой түрүүлэгшэдэ, тэрэнэй орлогшодо, агрономдо, зоотехнигтэ, ветеринарна врачта, ахалагша счетоводто, бригадирта ажалта үдэр ба мүнгэн түлбэри үгэхэ түсэбэй 70 процент хэмжээтэйгээр hара бүри ажалта үдэр ба мүнгэн түлбэри үгтэжэ байха. Гэхэтэй хамта, иигэжэ hара бүри үгтэhэн ажалта үдэр ба мүнгэн түлбэри жэлэй тоосооной болоходо хороогдохо ёhогүй.

Ажалай түлбэриин шэнэ гурим ажал ба зөөри хогшол багаар гаргажа, баян ургаса ургуулхын, малhаа түл олоор, ашаг шэмэ ехээр абахын түлөө тэмсэлдэ колхознигууд болон мэргэжэлтэдые урмашуулан зоригжуулха байна.

Иигэжэ Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхоз үдэр соо хэхэ хүдэлмэриин нормо ба хэhэн ажалай түлөө үгтэхэ ажалта үдэрэй гуримые дахинаа хаража үзэhэнэй, ажалаа бүри hайнаар эмхидхэhэнэй, алба-захиргаанай хэрэгтэ гаргашалагдадаг ажалта үдэрые хорооhоной ашаар бүри мүнөө жэлдэ ороохо таряа болон бусад культурануудай ургасын, малай ашаг шэмын үнэ сэнгые горьтойгоор химдаруулжа шадахань.

В. ПЛИШКИН.

Уласхоорондын ШЭНЖЭЛЭЛ

Арадуудай эб найрамдалай ба хани харилсаанай аша туhада

Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хорооxо тухай асуудалаар Советскэ правительствын хэhэн мэдүүлгэ бүхы дэлхэй дээрэ ехэ hонирхол үүсхэжэ, гадаадын хэблэлдэ тон үргэнөөр толилогдожо байна. Энэ түүхэтэ документые Советскэ Союзай үнэхөөрөө эб найрамдалта политикын шэнэ гэршэ баримта мүн гэжэ, арадуудай эб найрамдал ба аюулгүй байдал хангаха хэрэгтэ манай ороной зориулhан тон ехэ туhа нэмэри мүн гэжэ дэлхэйн олонитэ улад зон ойлгоо.

Зэбсэгтэ хүсэнүүдээ 1.200 мянган хүнөөр хорооxо гэhэн Советскэ правительствын шиидхэбэри «хаа хаанагүй hайшаагдан угтагдаа», эб найрамдал хүсэдэг арадууд зүгhөө ехэтэ туhатай байна, баруун оронуудта жэшээ болоно гэжэ индийскэ «Индиан экспресс» газетэ хүсэд үндэhэ баримтатайгаар мэдүүлнэ. Советскэ шиидхэбэриин удхашанарые баруун гүрэнүүдэй багаар харуулхань бэрхэтэй байха, юундэб гэхэдэ, буу зэбсэгүүдые хорооxо тухай асуудалаар хэлсээ хэхэ үедэ тэдэ гүрэнүүдэй баримталhан хараа бодол баруун тээхи дипломатиин hүүлэй үедэх ябуулгануудай эгээн hула талынь нэгэн болоно» гэжэ мүн тэрэ газетэ тэмдэглэнэ.

Зэбсэгтэ хүсэ хорооxо тухай асуудал арбаад жэлэй туршада Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин зүблэхэ зүйлhөө hалаагүй байhаниинь элитэ. Тиигэбэшье, энэ шухала асуудал мүнөө хүртэр шиидхэгдээдүй байhаар. Зэбсэгтэ хүсэ хорооxо программые бодото дээрэнь шиидхэхэ оролдолго Советскэ Союзай саг үргэлжэ гаргадаг байхадань, харин баруун гүрэнүүд энэ асуудалаар үргэгүй үгэ булялдаа хэжэ, яаралтайгаар зэбсэглэхэ ябадалаа үргэлжэлүүлжэ байнхай.

Буу зэбсэг ба сэрэгүүдээ хорооxо дурагүй этэгээдүүдэй иимэ тактикань энэ шухала асуудалые мухардалгада оруулха, тиигэжэ яаралтайгаар зэбсэглэхэ политикаяа hаадгүй бэелүүлхэ гэhэн зорилготой.

Советскэ Союз зэбсэгтэ хүсэнүүдээ нилээд ехээр дахинаа хорооxо шиидхэбэри гаргажа, уласхоорондын түгшүүрилые улам hуларуулха хэрэгтэ туhалха хүсэлэнгээ мүнөө эли тодоор харуулаад байхадань, харин зэбсэгтэ хүсэнүүдээ хорооxо дурагүйшүүлэй дунда ехээр hанаагаа зобохо, мэгдэхэ ябадал үзэгдэнэ. Баруун гүрэнүүдэй, түбхын түрүүндэ Америкын Холбоото Штадуудай бүлэг хүнүүд Советскэ правительствын ябуулгые үнэн зүрхэнhөө хэгдэhэн бэшэ хэбэртэйгээр харуулха hэдэлгэ гаргана.

Советскэ мэдүүлгэ тушаа США-гэй зарим бүлэг хүнүүдэй дурагүйгөөр хандадаг ушарынь ямар юумэнтэй холбоотойб гэхэдэ, энэ мэдүүлгэ тэдэнэй яаралтайгаар зэбсэглэхэ политикые бэрхэтэй болгоно. «Ородуудай үүсхэл американска правительствые бэрхэтэй байдалда оруулна, юундэб гэхэдэ, сэрэгэй гаргашануудай сметын конгрессэ зүбшэн хэлсэгдэхэ үеэр иимэ үүсхэл гаргагдаа. Даллесай мэдээсэhэнэй ёhоор, сэрэгэй гаргашань миллиард доллараар нэмэгдээ» гэжэ лондонско «Таймс» газетын вашингтонско корреспондент тэмдэглэнэ.

Американска «Нью-Йорк Таймс» газетэ мүн тиимэшүү hанамжатай байна.

США-гэй, мүн Хойто-атлантическа блогой талаар ханинарайнгаа «сэрэгэй хүсые хуушаарнь үлээхэ», яаралтайгаар зэбсэглэлэжэ үргэлжэлхэ hанаашалгануудаа американска зонхилхы бүлэгүүд нюунагүй. США-гэй оборонын министр Вильсон гадаадын гүрэнүүдтэ туhаламжа үзүүлхэ программые дэмжэн, гадаадын хэрэгүүдэй комиссиин суглаан дээрэ үгэ хэлэжэ, арминууд дотороо 200 дивизитэй байлгадань Холбоото Штадууд союзнигуудаа туhална, туhалхашье байха гэжэ мэдээсээ. Тиихэ зуураа, тэдэ арминуудта үгтэдэг туhаламжые хорооног hаа, американска зэбсэгтэ хүсэнүүдэй тооe ба зэбсэгые «hургагүй ехээр нэмэхэ» ушартай болгогдохо, hургагүй ехэ гарза тохёолдохо болоно гэжэ заагаа. США-гэй 1957 оной сэрэгэй гаргашануудай тушаа хэлэбэл, «hүүлэй дүрбэн жэл соо оборонын министерствэ гуйhан эгээн ехэ мүнгэн» болоно гэбэ.

Тиин, зэбсэгтэ хүсэнүүдээ хорооxо тухайда Советскэ правительствын гаргаhан шиидхэбэри уласхоорондын оносо шухала удхашанартай байна. Советскэ Союзай хэлэhэн үгынь хэрэгhээ газаагуур ошодоггүй байhые бүхы дэлхэйн олон миллион хүнүүд харана. Советскэ правительствын энэ ябуулгануудта этигүүлхэгүй гэhэн хархис этэгээдүүдэй хорото hэрэдэг гэхэдэ, Советскэ правительствын эдэ ябуулганууд эб найрамдал мандуулха гэhэн үгаа ехэ анхарал оролдолгоhоо эшэ үндэhэтэй юм.

«Хэрбээ СССР зэбсэгтэ хүсэнүүдээ гэнтэ 1.200 мянган хүнөөр нэмээгээд, 63 шэнэ дивизи бии болгоо hаань, эб найрамдалай хэрэгтэ аюул ушаруулха хэмжээнүүд абтажа байна гэhэн зүб ажаглалтанууд хэгдэхэ бэлэй. Харин 63 дивизиеэ тарааха тухай, 1.200 мянган солдадуудые гэртэнь табиха тухай хэлэгдэжэ байхадань, тэрээниие мэхэ гохо гээшэ гэхэ мэтээр нэрлэн шашалдахань гайхалтай юм» гэжэ французска «Комба» газетэ бэшэнэ.

Гадаадын хэблэлэй олон тоото шэнжэлэлнүүд дотор: баруун гүрэнүүдэй ээлжээн болоо, тэдэнэр хооhон үргэ дэлгээхэеэ болижо, бодото хэрэг бүтээхэ ёhотой гэжэ тон зүб тэмдэглэгдэнэ. «Эб найрамдал сахигдаха гэhэн этигэл найдабари Кремльдэ бүри ехэ боложо байнхай. Англи тэрээниие дэмжэхэ ба ородуудай үүсхэлhээ жэшээ абаха ёhотой» гэжэ английска «Дейли экспресс» газетэ мэдүүлнэ. Азиин, Африкын, Латинска Америкын оронуудай газетэнүүд зэбсэгтэ хүсэнүүдые хорооxын аша туhада баруун гүрэнүүдэй зүгhөө харюу үгэхэнь шухала болоо гэжэ бэшэнэ. Эдэ эрилтэнүүдынь эб зэтэй ба хани барисаатай байха дуратай арадуудай ниитэ хүсэл эрмэлзэлые, материальна, шухала хэрэгсэлнүүдээ сэрэгэй түхеэрэлгэдэ бэшэ, харин өөhэдынгөө байдал улам hайжаруулхын тулада ашаглаха гэhэн хүсэлэнгые элирхэйлэн харуулна.

Американска хэблэл Советскэ правительствын мэдүүлгэ тушаа хэды дурагүйгөөр хандадаг болобошье, Советскэ Союзай шэнэ хэмжээ ябуулгые бүхы дэлхэйн улад зоной hайшаан байhые тухай мэдэрэнгүй байха арганьгүй.

Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хорооxо асуудалаар Американ Холбоото Штадуудай баримталдаг хараа бодолынь Баруун Европын оронууд дотор тэрэнэй нэрэ хүндые үргэхэгүй, харин бүри ехээр унагаажа байна. Яаралтайгаар зэбсэглэлгые болюулха, уласхоорондын асуудалнуудые эбэй гуримаар шиидхэхэ, нинтын ондоо байдалтай гүрэнүүдэй зэргэ оршон байха гол ёhые батадхаха гэhэн хүдэлөөн Европын арадуудай дунда улам ехээр дэлгэржэ байнхай.

Хани харилсаанай оршон байдалда хэлсэнэй хэгдэжэ байhые французска хэблэл ехэтэ hайшаан тэмдэглэнэ. Хэдэ хэдэн газетэнүүд Францийн олонитэ зоной hанал бодолые элирхэйлэн, Советскэ Союзай ба Францийн хоорондохи харилсаанай үгээ хүсэд ойлголсолгын, хани барисаанай оршон байдалда хүгжэхыень хүсэнэ. Тиигэжэ байгаа hаа, бүгэдэниитын эб найрамдалай бэхижэлтэдэ туhалхань лабтай. СССР Франци хоёрой хоорондохи харилсаан hайжарбал, уласхоорондын бүхы асуудалнуудые эбэй ёhоор шиидхэлгэдэ hайнаар нүлөөлхэнь дамжаггүй гэжэ французска олохон газетэнүүд зүб тэмдэглэнэ.

Францусска «Монд» газетын асуудалнуудта харюусахадаа, Н. А. Булганин иигэжэ мэдүүлээ: Францийн премьер-министр ба гадаадын хэрэгүүдэй министрын Москва ерэлгэнь хоёр ороной хоорондо үгэеэ ойлголсохо, бүри дүтэ харилсаатай болохо хэрэгтэнь туhалха, уласхоорондын түгшүүрилые улам hуларуулха ябадалда туhалха байха гээ hэн. Иимэ болохынь советскэ, мүн францусска арадууд үнэн зүрхэнhөө хүсэнэ.

Советскэ Союз амгалан ажаhуухые хүсэдэгээ бодото хэрэгээр гэршэлэн харуулаа. Зэбсэгтэ хүсэнүүдээ хорооxо тухай шиидхэбэри, тэрэшэлэн эб найрамдалай ба арадуудай хоорондын хани барисаанай аша туhада зорюулжа манай правительствын бэелүүлhэн ондоошье хэмжээ ябуулганууд бүхы оронуудтахи арадуудай зүгhөө ехэтэ hайшаагдана, ерээдүйдэ бүри hайн болохо гэhэн этигэл найдабариень улам бэхижүүлнэ.

Д. Бочаров.

Уругвайн депутадуудай палата СССР-тэ делегаци эльгээхэнь

МОНТЕВИДИО, майн 19. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй уряалда харюу болгон, Уругвайн депутадуудай палата парламентска делегациие Советскэ Союз эльгээхэ гэжэ шиидэбэ.

Сириин премьер-министрын мэдүүлгэ

КАИР, майн 19. (ТАСС). Каирска радиогой мэдээсэhэнэй ёhоор, Сириин министрнүүдэй совет ээлжээтэ заседани дээрээ арадай Хитадые хуулита ёhоор мэдэрхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэхэ гэжэ Сириин премьер-министр ба гадаадын хэрэгүүдэй министр Гази мэдүүлбэ.

Пакистанай президентын мэдүүлгэ

КАИР, майн 19. (ТАСС). Радиогой мэдээсэhэнэй ёhоор, ойрын үедэ Пакистан арадай Хитадай правительствые мэдэрхэнь гэжэ Пакистанай президент Искандер Мирза мэдүүлбэ. США хадаа бодото баримтануудые харавдаа абажа, арадай Хитадые мүн лэ мэдэрхэ ёhотой гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Марокко ба Тунисай бэеэ даанхай байдалые Швейцари мэдэрбэ

ПАРИЖ, майн 19. (ТАСС). Швейцариин федеральна совет Марокко ба Тунисые бэеэ даанхай гүрэнүүд гэжэ мэдэрээ гэhэн мэдээсэл Бернhээ Франсс-Пресс агентство дамжуулна.

СССР-hээ Бангкогто байдаг миссиие, мүн Тайландhаа Москвада байдаг миссиие посольствонууд болгохо тухай

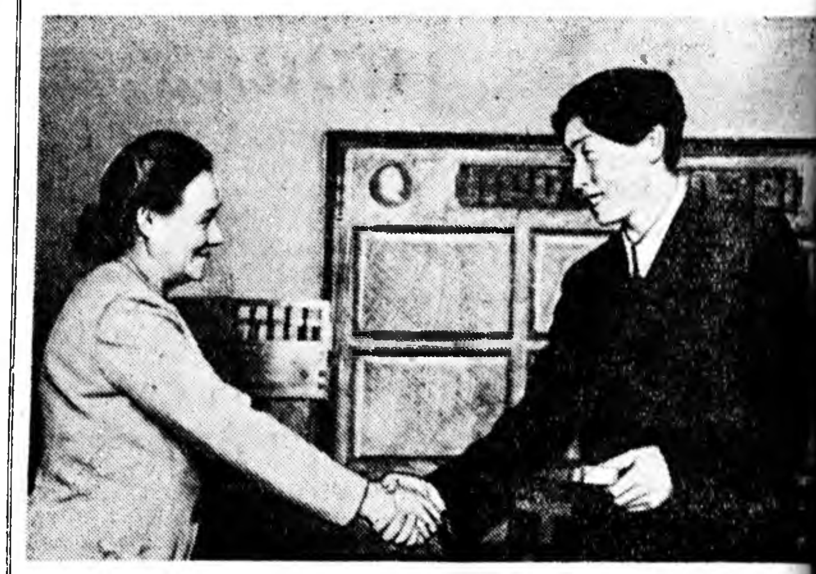
Хоёр ороной хоорондо бии байhан хани барисаанай холбооe бэхижүүлхын зорилгоор Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Тайландын правительствонууд Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзhаа Бангкогто байдаг миссиие, мүн Тайландhаа Москвада байдаг Королевскэ Миссиие 1956 оной июниин 1-hээ хойшо посольствонууд болгохо гэжэ хэлсээ.

Президент Эйзенхауэрэй шиидхэбэри

НЬЮ-ЙОРК, майн 19. (ТАСС). «Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хорооxо гэhэн Советскэ Союзай мэдээсэлэй удхашанарые шэнжэлжэ үзэхын тула» президент Эйзенхауэр тусхай бүлэг хүнүүдые томилоо гэжэ Вашингтонhоо Ассошиэйтэд Пресс агентствын корреспондент мэдээсэбэ.

Тэрээндэ Э. Лоуренс (атомна энерги), генерал-лейтенант Д. Дулиттл (авиаци), генерал У. Б. Смит (арми), вице-адмирал О. Колклаф (уhан-сэрэгэй флот), Б. Фейрлес (металлургическа промышленность), У. Сислер (энергетикэ ба промышленность), Г. Моултон (сэрэгэй бюджет), Д. Фиск(транспорт) гэгшэд оролсоно.

ШЕФҮҮДТЭ ШАН БАРЮУЛАГДАБА

hаяхан облпрофсоведэй байшангай профкабинет соо Ленинэй орденто оперо ба баледэй, ород болон бурят драмын театрнуудай артистнуудта СССР-эй Культурын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзуудай Центральна Комитедэй Президиумэй шан барюулагдаба.

Үнгэрэгшэ жэлдэ манай республикын артистнар шефтээ абаhан сэрэгэй частьнуудаар ябажа олон концерт, зүжэгүүдые тэндэ табиhан, мүн уранhайханай самодеятельностиин кружогуудые эмхидхэхэдэнь тэндэ ехэхэн туhаламжа үзүүлhэн байна.

Гүрэнэй Бурят-Монголой Ленинэй орденто оперо ба баледэй театрын артистнар Владивосток, Хабаровск, Благовещенск, Сахалинаар ябажа, сэрэгэй албахэгшэдтэ олон тоото концертнүүдые харуулhан, тэдэнтэй уулзалгануудые эмхидхэhэн байна.

СССР-эй Культурын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзуудай Центральна Комитедэй Президиум сэрэгэй частьнуудай дунда хэhэн хүдэлмэриинь дүнгүүдые хаража үзөөд, hайнаар ажаллаhан артистнуудые «СССР-эй Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй дунда культурно-шефскэ хүдэлмэриие ябуулха талаар отличник» гэhэн значогоор 5 хүниие, мүн СССР-эй культурын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзуудай Центральна Комитедэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар 15 хүниие шагнаба.

Тэрэшэлэн Забайкальска сэрэгэй частьнуудай дунда культурно-шефскэ хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулhанай түлөө Забайкальска сэрэгэй округой командир 14 артистнарые хүндэлэлэй грамотаар шагнаhан ба баясхалан хүргэhэн байна. Тиихэдэ гүрэнэй Бурят-Монголой Ленинэй орденто оперо ба баледэй театрын коллектив Забайкальска сэрэгэй округой дамжуулгын кубок абаhан байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бурят-Монголой Культурын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ Д. Н. Козловский оперо ба баледэй театрын артист В. Хараевта «отличник» значок барюулжа байна.

Б. Цыремпилов.
А. Мантаевай фото.

Воскресник үнгэргэбэ

hаяхан Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой правлениин хүдэлмэрилэгшэд ба Үшөөтэйн долоон жэлэй hургуулиин багшанар воскресник үнгэргэбэ. Хоёр үдэрэй туршада тэдэнэр гуулида 250 кубометр түлеэ бэлэдхэжэ үгэhэн байна.

К. Дорж...

ШАТАР

Шатараар республиканска хоёрдохи хахадфинальна наадан захалба. Эндэ нэгэдэхи разрядай арбан шатаршад түрүү hууриин түлөө наадажа байна.

Хоёр уулзалгын удаа Воробьев түрүүлжэ ябана. Түрүүшын уулзалгада тэрэ Хамагановые, хоёрдохи уулзалгада Яблогуевские шүүгээ.

Мамилов Мункоевые шүүгээд, Яблогуевскитай тэнсээд, 1,5 очкотой болоо. Власов Тоглоев хоёр нэг нэгэ очкотой, Яблогуевский, Ма...ский, Павлов, Икорский гэгшэд ... очкотой болонхой. Мункуев 3 па... наадаад, 1,5 очко абаа.

А. Игумн...

Овощиин баян ургасын түлөө

Түн хэнэй аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой огородой бригадын бригадир О. М. Домышевагай дүй дүршэлhөө

Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой огородой бригадын бригадир Ольга Матвеевна Домышева энэ ажалда олон удаан жэлдэ ябажа, нилээд ехэ дүршэлтэй болонхой. Ольга Матвеевнагай хүтэлбэреэр ажаллажа, огородой бригадынхид үнгэрэгшэ жэлдэ овощной культурануудай hайн ургаса абаа. Нүхэр Домышева аймагай Соведэй депутат юм.

ҮНГЭРЭГШЭ ЖЭЛЭЙ ДҮН

Огородой бригада хамта дээрээ 11 га овощь тариhан байгаа. Тэрэнэйнгээ гектар бүриhөө дунда зэргээр 174,7 центнер ургаса хуряажа абаа. Тэрэ тоодо га бүриhөө 269,8 центнер капуста, 164 центнер морковь, 105 центнер үгэрсэ, 44 центнер помидор, 20,5 центнер hонгино, 126 центнер свёкло абтаhан байгаа.

Тиигээд огородой ажахыhаа колхоз 81 мянга 850 түхэригэй, тэрэ тоодо теплицэhээ 6 мянга шахуу түхэригэй олзо доход оруулаа. Нэгэ центнер овощь ургуулжа абахын тулада 3,4 ажалта үдэр гаргашалагдаhан байна.

1955 оной үрэ дүн огородой ажахын олзотой hалбари болохо байhыень элеэр харуулаа.

ИИМЭ ДҮН ЯАЖА ТУЙЛАГДААБ?

— Огородой культурануудай үндэр ургаса абахын тула хамагай түрүүндэ оролдосотой hайнаар ажаллаха, намарhаа эхилэн тарилгада бэлэдхэхэ шухала,—гэжэ Ольга Матвеевна хөөрэнэ.

Огород тариха газараа намар орой болоhон хойно 23—24 сантиметр гүнзэгыгөөр хахалдаг байнабди. Тэрээн дээрээ үбэлэй сагта наг шэбхэ гаргадагбди. Хабар газарай гэдэн сасуу, огородой газарые борнойлжо, шииг нойтыень бариха хэрэгтэй гэжэ нүхэр Домышева саашань хөөрэнэ. Огород дээрэ гаргагдаhан наг шэбхые хабар халаажа нэгшээгээд, поли дээрэ жэжэ жэжэхэнээр обоолдог байнабди. Огородой газарай гектар бүридэ 20 тонно наг шэбхэ тараажа, үтэгжүүлхэдэ таатай гэжэ манай дүй дүршэл харуулна. Гадна, 2 центнер суперфосфат, 2 центнер үнэhэ, шубуунай 2 центнер аргал холёод, тарилга хэхынгээ урда тээ огородойнгоо газар дээрэ тараадаг байнабди. Тиигээд газараа 15—20 сантиметр гүнзэгыгөөр хахалжа, борнойлдогбди.

Тэрэнэй hүүлээр квадратно-гнездовой аргаар тарилга хэдэгбди. Эшэнүүдэй хоорондо 50—70 сантиметр зайтай байдаг.

Капуста, үгэрсэ болон помидорой рассада яажа таридагыень тобшохоноор харуулхада иимэ. Ольга Матвеевнагай бригада үшөө мартa hарада парниково рама болон хушалтануудые бэлэдхээд, парник түхеэрдэг. Парник соогоо адуунай халаагдаhан аргал 45—50 сантиметр зузаантайгаар тараагаад, тэрэнээ хара хүрьhэтэй шэнэ шоройгоор 7 сантиметр зузаантайгаар хушадаг юм. Тиигээд тэрээн дээрээ халуун уhа адхадаг. Удаань гараараа үрэhээ сасажа тариhанайнгаа hүүлээр үрэжэлтэй hайн шоройгоор 1 сантиметр зузаантайгаар хушадаг. Ургамалай (капуста, помидор, үгэрсэ) эшынь гаран сасуу эшэнүүдые хоорондонь 5 гү, али 6 сантиметр зайтайгаар тараажа hуулгадаг байна.

Рассадаяа майн 26-hаа июниин 10 хүрэтэр огород дээрэ гаргажа hуулгахада таатай гэжэ нүхэр Домышева хэлэнэ. Рассада hуулгахынгаа урда тээ огородойнгоо газарые hайса уhалдаг юм.

Огородой культурануудай ургасые харууhалгада Ольга Матвеевна ехэ анхарал хандуулна. Газарай шиигэй бага болоходо огородоо уhалжа байдаг. Ряд хоорондын элдүүрилгэ хаhа саг соонь хэнэ. Капустын эшынь ургажа өөдөө бултайха тудам тэрэниие тойруулан шоройгой обоолдог байна. Энэнь газарhаа шииг нойто, шэмэтэ зүйл капустын татажа абалгадань туhална.

Үгэрсэ, помидор эшэнүүдэйнгээ хоорондо 60—70 сантиметр зайтайгаар, 5 сантиметр гүнзэгыдэ hуулгагдана. Тиигээд зунай үедэ гурба дахин нэмэлтэ тэжээл оруулна. Үгэрсэдэ түрүүн азотно, хоёрдохёо—калийна, hүүлдэнь—фосфорно үтэгжүүлгээр нэмэлтэ тэжээл оруулхада hайн байдаг. Помидорто түрүүн наг шэбхын шүүhэ (арбанай нэгэ хуби) уhанда холёод, удаань калийна үтэгжүүлгээр, тиигээд суперфосфадаар нэмэлтэ тэжээл үгэхэ хэрэгтэй гэжэ Ольга Матвеевна хөөрэнэ.

ТАРИЛГАДА БЭЛЭН БОЛОНХОЙ

Мүнөө жэлдэ энэ артель 15 гектарта огородой культура тариха юм. Тэрэ тоодо 8 га капуста, 6 га үгэрсэ, 0,20 га помидор гэхэ мэтые тариха түсэбтэй.

Огородой культурануудай үрэhөөр хүсэд хангагданхай. Тэдэнь хороор угаагдажа дүүргэгдээ. Огородой газар дээрэ 2560 тэргэ шэбхэ гаргагдаад, нэгшээгдэжэ байна. 31 центнер үнэhэн, шубуунай 42 центнер аргал суглуулагданхай. Капустын 118, помидорой 10, hонгинын 5, тыквын 5 раматай парник түхеэрэгдэжэ, рассада таригдаа.

Огородой культуранууд намарай пар дээрэ таригдаха юм. Газарай гэдэн сасуу тэрэ парые борнойлоо. Тиигэжэ энэ колхозой бригада огородой культура тарилгада хүсэд бэлэн болонхой.

Бригадань 25 хүнhөө бүридэнэ. Тэдэнэй олонхинь гэрэй ээзэн эхэнэрнүүд юм. Энэ бригадын гэшүүдтэ колхозой агроном Нина Владимировна Осмоловец заабари үгэжэ байдаг.

Түсэбэй ёhоор гектар бүриhөө капустын 250 центнер, үгэрсын 100 центнер помидорой 75 центнер, свёклын 300 центнер, hонгинын 100 центнер ургаса абахаар хараалагданхай.

Гэбэшье, бригадын гэшүүд бүри дээгүүр ургаса хуряаха гэhэн уялга абаа. Капустын 300 центнер, үгэрсын 150 центнер, помидорой 100 центнер, свёклын 360 центнер, hонгинын 110 центнер ургаса абахабди гэжэ тэдэнэр үгэеэ үгөө.

Нэгэ центнер овощь ургуулжа абахын тулада 2,5 ажалта үдэр гаргашалхаар хараалагдаhан байгаа hаань, бригадынхид 2,25 ажалта үдэр гаргашалха гэhэн уялга абаа.

ТЕПЛИЦЭ

Теплицын ажахые зүбөөр эмхидхэбэл, олзо ехээр орохо, арад зондо эртын овощь элбэгээр үгтэхэ байна. Энэ колхозой теплицэ тиимэ томо бэшэ, 112 дүрбэлжэн метр талмайтай. Тиигэбэшье, үнгэрэгшэ жэлдэ 6 мянган түхэригэй олзо доход үгэhэн байна.

Мүнөө теплицэ соонь үгэрсэ, помидор таригданхай. Тэдэнэй эшэнүүдынь нилээд үндэр болоод, сэсэглүүтэй байна. Тиимэhээ юрын тарилгада орходоо үгэрсэ, помидор нилээд урид абтаха болоно.

Үнгэрэгшэ жэлдэ морёор уhа зөөжэ, огородоо уhалдаг байгаа. Колхозой правлени энэ дутууе мүнөө усадхаха хэмжээ абаха бэзэ гэжэ найдагдаха байна. Уhанай дэргэдэ насос тодхоод, соргоор уhа гаргажа, огородоо уhалха арга боломжо бии.

Г. ДАНЗАНОВ.

АГЫН hОНИН

ОРОНОЙ ТҮРҮҮ КОЛХОЗУУДАЙ ЖЭШЭЭГЭЭР

Могойтын аймагай «Коммунизм» колхоз олзо доход ехэтэй ажахы болоо. Колхознигуудынь шанга шадалтай боложо, культурнаар ажаhууна. Үнгэрhэн жэлдэ артелиин олзо 2.840 мянган түхэриг болоо hэн. Энэ жэлдэ 3 миллион шахуу түхэриг олзо абахаар хараална.

Колхоздо барилганууд олоор хэгдэнэ. Жэшээнь, үнгэрhэн жэлдэ колхозой саг үргэлжын барилгын бригада типовой автогараж, радиоузелай байшан, овощехранилищи, силоснэ набтар башни, малай типовой байра гэхэ мэтые бариа. Энэ жэлэй эхинhээ хойшо тус бригада малай байрануудые, гэрнүүдые барижа байна.

Энэ үбэлэй үедэ колхоз 700 кубометр модо отолжо, газаагаа буулгаа.

Барилгын хүдэлмэри түргэдхэхын ба үнэгүй болгохын тула эндэ түрүү арга үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Хонидой байранууд потолоогүйгөөр хэгдэдэг, мүн барилгада шлакобетон хэрэглэгдэдэг болоо.

«Коммунизм» артелиин гэшүүд ороной түрүү колхозуудай жэшээгээр 120 хүнэй hууритай hургуулиин типовой байшан барихаар шиидээ. Тэрэниие шлакобетоноор бүтээхэ юм. Энэ барилгада колхоз 250 мянган түхэриг hомолоо. hургуулиин байшанай барилгые артелиин барилгын бригада гол түлэб хэхэ, мүн колхознигууд олоороо хабаадалсаха байна. hургуули энэ жэлэй сентябриин 1-дэ бэлэн болгогдохоор хараалагдана.

ХОНИДОЙ БАЙРА ШЭНЭ ЯНЗААР БАРИНА

Барилгын модонhоо холо байдаг талын колхозууд хонидой байрануудые бургааhаар баридаг болоо. Тэдэнь модоор хэhэн барилгаhаа дутуугүй байна. «Улаан-Одон» колхоз арбаад жэлэй саада тээ хониной байрые бургааhаар бариа hэн. Тэрэнь мүнөө хүрэтэр нөөхил зандаа байдаг. Хана, хушалтань шабардагдаhан, сагаадагдаhан туладаа дулааншье, гал түймэртэшье дайрагдашагүйшэг. Иимэ барилгада зөөри багаар гаргашалагдадаг, тусгаар мэргэжэлтэй дархашуул хэрэггүй байна. Бургааhаар баригдаhан нэгэ байрын үнэ сэн дунда зэргээр 6 мянган түхэритэй болоно.

Ой модондо дүтэ байдаг колхозууд хонидой байрануудые баhал ондоо аргаар баридаг болоо. Жэшээнь, Алханын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз байрые түхэреэнээр бүтээнэ. Тус колхозой хонишон Ж. Жапов үнгэрэгшэ намар түрүүшынхеэ түхэреэн дал бариа. Тэрэнь 8—12 ханатай, hээы гэр шэнги юм. Бүдүүхэн hургаагуудые hалаабшалуулаад, түхэреэлүүлэн табидаг байна.

Сонхонуудыень ... хушалта дээрэнь ... Иимэ байранууд ... дээрээ вентиляцитай.

Түхэреэн дал... ямар hайнтайб гэхэдэ, дулаан, hаруул ... хаhаа гадна, түр... бүтээгдэдэг, шэбхэ ... хирой ехэ болоходо ... бэлэхэнээр урилагда... жа байдаг. Мүн бари... гада олон столбо ... рэггүй. Тиигэжэ ба... рилгада орохо hайн модон ехээр алмагда... на.

ХОНИДТО БААБГАЙ ДОБТОЛБО

Ой тайгаар ба... Алхана нютагта ан гү... рөөл тон олон юм. Бу... га, хандагай, бодон г... хай, булган, ондатра, баабгай ехэ элбэг.

Залуу хонишон комсомолец Балдан Жамбалов түлгэнүүдые адуулжа, хүдөөдэ ябаба. Хонидойнгоо гэнтэ үргэхэдэнь ... ран гэhээнь, айхабтар томо баабгай хонид руунь баахиргажа ябаба... Балдан моринhоо дары мордожо, гүйбэ, баяа далайгаад, гүринха баабгай тээшэ гүйлгэжэ мэдэбэ. Баабгайшье сухалаа ехээр хүрэжэ, шүдөө ирзайлган, муухайгаар бархиржа, сорсоё hуугаад, альгадажар хиха hанаатай байба. Теэд Балданай сэхэ гүйлгэжэ ерэхэдэнь, хүнэй улаан нюурhаа, ялалзама хурса нюдэнhөө, ёдогор гүйбэhаа айжа зугадашоо.

Алханын Сталинай нэрэмжэтэ колхозой правлени Б. Жамбаловай шэн зоригые тэмдэглэн, ниитын хонидые арьяатанhаа абарhандань тэрээндэ баяр хүргөө.

Д. Жапхандаев.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00769. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 2798.